

Sidabrinio jubiliejaus metai

Tai buvo 1952 metų vasario 6 d. Gerai prisimename tą momentą, kai stovėdami prie mašinų ar staklių išgirdome anglos darbininkus liūdnai kartojant: King is dead — mirė karalius...

Tada dar mes mažai tesupratome pagrindus anglių konstitucinės monarchijos, kurioje karalius ne valdo, o tik tiktai karaliauja. Daug ko mes tada dar nežinojome. O kai kurie tiesiog stebėjome, kad anglių karių priesaikoje yra žodžiai „Už tėvynę ir karalių“.

Tik daug vėliau ir mūsų samone pradėjo išskverbti tikroji anglių demokratijos dvasia, per šimtmečius formavusi šios tautos charakterį, tradicijas ir net religiją. Ištikime, kad monarchas šiame krašte yra tik simbolis, apjungtas ne tik anglių tautą, bet ir anuo metu dar gana veiksmingą Britų Bendruomenę (Commonwealth). Ar mes jau pasivijome britus, ar įsisavinome pilnai jų demokratinės tradicijas, ar išmokome kovoti už teisę, kad kaimynas galėtų pareikšti savo nuomonę — kartais dar reikia paabėjoti.

Nuo anos prisimintinos dienos jau praėjo 25 metai. Tą pačią minutę, kai buvo paskelbta karaliaus (Jurgio VI) mirtis, jo vietą užėmė princesė Elžbieta, vėliau prisėmusi karalienės Elizabeth II vardą.

Taigi šiais metais Britanijos karalienė švenčia sidabrinį jubiliejų. Visi metai tam paskirti. Karalienė lankys britų bendruomenės kraštus ir savo šalies įvairias vietas. Jos garbei bus ruošiami kariuomenės parada, regatos, koncertai, laužai ir sporto šventės. Australijos ir Anglijos futbolo rinktinės karalienės akivaizdoje suruoš rungtynes.

I karalienę pagerbti ruošiamus festivalius įsijungs ir etninės grupės. Birželio 10 d. Rytų Europos tautų atstovai ruošia bendrą jubiliejinį festivalį didžiausioje Londono Albert Hall salėje. Viso pasaulio latviai ruošia Londone dainų šventę, kuri taip pat įrikiuota į sidabrinio jubiliejaus programą. Savaitę užtrukę latvių festivalis kaip tik baigsis tą dieną, kai prasidės lietuvių Studijų Savaitė.

Nors karalienė pagedauja nešvaistytį pinigų išlaidoms, nors yra mažas procentas žmonių ir net parlamento atstovų, kurie skaito monarchiją atgyvenusia, bet tautos dauguma nuodirdžiai myli savo karalienę ir džiaugiasi iš anksto nusikratę rūpesčio, kas paveldės jos sostą. Karūnacijos metu skelbtos amerikiečių pranašystės, kad Elžbieta II yra paskutinė Anglijos karalienė, atrodo, neišpildys. Patys angliai kitą galvoją: jie myli savo karališkąją šeimą ir tiki, kad demokratiškai tvarkos monarchijos pastovumą.

Tačiau klaidinga būtų manyti, kad ir šios rūšies monarchija neturi problemų. Anglų tauta pamažu suka į beklasę bendruomenę. Atsiranda visuomenės sluoksnių, galvojančių, kad karališkasis sostas yra pati didžiausia kliūtis tokiui bendruomenės susidaryti. Nors viener kitur luominės užtvaros jau ir pralaužiamos, bet klasių susiliejimas vyksta pamažu, nepaželdžiant senųjų tradicijų.

Gal dar didesnė problema yra po antrojo pasaulinio karo prasidėjusi imigracija. Buvusi vienalytė tauta po karo virsti įvairių spalvų ir tautybių mišiniu. Vadinamasis Commonwealthas susyryvo ir pradėjo byrėti. Ne visi imigrantai patenkinti: spalvotieji reikalauja rasinės lygybės, o Rytų Europos etninės grupės neužmiršta nusivylimo, kai po karo negalėjo grįžti į savo kilmės kraštus. Ypačiai skaudžiai tai išgyveno tie (lenkai, čekai), kurie kartu su anglių karaliaus kovėsi už Europos tautų išlaisvinimą. Šitame imigrantų susiliejimo procese karalienės integravimas ir taktas taip pat daug prisideda. Naujieji ateiviai be didelių abejonių į ją vadina „mūsų karalienę“.

Turi Britanija ir vidaus nacionalinę (devoliucijos) problemą. Skotija ir Valija nori atsiskirti ir savarankiškai tvarkytis. Daugelis britų demokratijos nepažįstančiųjų stebisi, kad vyriausybė nesiruošia prievarta užgnaužti šio tautinio judėjimo. Tikimasi, kad karalienės autoritetas išlaikys vienybę ir artimą ryšį tarp visų tautų, jei jos ir sukurtų atskiras ūkines ar kultūrinės bendruomenes.

Šitokios demokratinės laisvės, kurių Anglija neatsako saviesiems, teikia vilių ir mums. Jeigu tik mes patys sugebėsime išlaikyti stipriame svetimos kultūros ir kalbos srute, lietuvių sukurto institucijos ir kultūrinės veikla nebus pasibaigusi ir tada, kai karalienė švęs savo aukstinį jubiliejų.

PARSIVEŽA ŽMONAS

„Der Spiegel“ (vasario 28 d.) įsidėjo platų straipsnį apie Sovietų Sąjungoje dirbančius vokiečių darbininkus — įvairių techninių darbų specialistus. Tokių darbininkų visoje Sov. Sąjungoje esą apie 1.000. Straipsnyje aprašyta daug tragikomiškų atsitikimų, kuriuos, nemokėdami kalbos ir nežinodami papročių, išgyvena vokiečiai.

Mieliausiai dirbantieji vokiečiai esą primami Baltijos valstybėse ir Ukrainoje. Čia jie greitai susimaišę su vietos gyventojais, kurie moką vokišką dainų, nevengia jų pasikviesti į savo numus, o išvykstant, suruošiamos išleistuvės.

Pati didžiausia problema esanti jaunų merginų trūkumas. Vietinė sovietų valdžia draudžianti merginoms su vokiečiais draugauti. Prieinama net prie muštynių ir visokių nuotykių. Pvz. vienas vokiečių pakelė į Maskvą nakties metu patraukė vagone pavojaus signalinę rankeną ir, kol įmiges palydovas apsižiūrėjo, jis jau kūrė per laukus pas savo pažįstamą merginą...

Pasak sovietų nuomonę, vokiečiai esą geri specialistai, tik nevengia kartu su vietiniais girtuokliauti ir labai skubina apsigyventi. Esą, apie 10% visų atvykusiųjų laikiniams darbams apsigyvena rusaites, ukrainietes, totoras arba lietuvaites, nors ir turi sunkumų jas parsivežti namo.

ETNINIS RENESANSAS AMERIKOJE

Ryšium su TV filmo „Roots“ pasirodymu, Amerikos ir Anglijos spaudoje pradėtas diskutuoti savotiškas etninis renesansas. „Italai, lenkai, švedai, lietuviai ir japonai yra tarp tų grupių, kurių protėviai sudarė dabartinės amerikiečių šeimynas, rašo Anthea Disney (Daily Mail, vasario 18). Dabar, esą, šių amerikiečių žmonių stengiasi susirasti kilmę iš kurio jie yra kilę. Jaunieji nori žinoti, kuriai etninei grupei jie priklauso.

Tuo tarpu, kai prancūzų ir vokiečių kalbų mokymasis kolegijose sumažėjo, žymiai pakilo kitų etninių grupių kalbas studijuojančiųjų skaičius. Bibliotekose reikalaujama istorinių etninių veikalų ir periodinių leidinių. Šiuo metu JAV priskaitoma 960 laikraščių ar žurnalų, spausdinamų įvairiomis kalbomis. Dalis jų yra dvikalbiai.

Skelbiama, kad Harvardo universitetas jau pradėjęs ruošti etninę enciklopediją, kuri pasirodysianti po 2-3 metų. Skaitytų jai netrūks, nes, anot minėtos žurnalistės, „Amerikoje yra 1.475 įvairių tautybių organizacijos, pradedant baskų klubu San Francisco mieste, baigiant lietuvių rašytojų Sąjungą Brooklyne“.

Vienas Kento universiteto profesorius pareiškė, kad Amerikoje vis labiau išryškėjanti imigrantų mozaika, kurioje kiekviena tauta norinti pasilaikyti savo kultūrinį charakterį.

GRASINA ATSAUKTI DELEGACIJĄ

Canterbury arkivyskupas dr. Coggan grasina atšaukti anglikonų delegaciją į religinę konferenciją Maskvoje, jei sovietai neįsileis vieno iš numatytų delegatų, kun. Paul Oestreicherio. Kaip žinoma, kun. Oestreicheris yra Rytų-Vakarų santykių bažnytinės komisijos narys ir tarptautinės organizacijos Amnesty International steigėjas ir pirmininkas. Toji organizacija remia kovotojus už žmogaus teises ir padeda Sovietų disidentams. Ji daug prisidėjo ir prie V. Bukovskio išvadavimo.

CONCORDE ATEITIS

Plačiai skaitomas britų savaitraštis „The Observer“ per eilę metų patarinėjo mesti anglių-prancūzų viršgarsinio keleivinio lėktuvo (Concorde) projektą, kuris kaštavo žymiai daugiau kaip 1.000 milijonų svarų. Laikraščio aviacijos ekspertai įrodinėjo, kad lėktuvams niekada nebus pelningas, kad karalines oro linijų bendrovės jo nė davanai neimtų.

I Concorde projektą buvo įvelta ne tik pinigai, bet ir prestižas. Kas pirmas padarys viršgarsinį keleivinį lėktuvą? Šio srity anglių-prancūzų bendros pastangos laimėjo. Tačiau išsilo beveik nenugalima lėktuvo triukšmo problema. Britų min. pirmininkas daliai išsisukinėjo, kad buvo paklaustas, ar jam pavyko susitarti dėl leidimo nusileisti Concorde lėktuvams didžiausiame pasaulio aerodrome — New Yorke.

Pasaulyje

Vienų metų Concorde ekonominis balansas yra katastrofiškai nuostolingas. Kaltė metama New Yorkui. Dabar ir „Observer“ laikraštis pagedauja, kad New Yorkas bent laikinai išleistų šį viršgarsinį lėktuvą. Esą, tegu entuziastai įsitikina, kad ir po to lėktuvus bus vistiek nuostolingas... Pagyvėsim — pamatysim.

PILIETINIŲ TEISIŲ PARODA

„Tiesa“ rašo, kad Vašingtone, Kongreso bibliotekoje veikia, kaip laikraštis sako, „antitarybinė paroda“, susijusi su JAV vedama kampanija dėl pilietinių teisių pažeidimų socialistiniuose kraštuose. Parodoje esanti platinama brošiūra, kurioje skelbiami „antitarybiniai prasimanymai“.

Sov. Sąjungos ambasada įspėjusi JAV vyriausybę, kad tokia paroda prieštaraujanti dviejų šalių santykių gerinimo tikslams, o taip pat Helsinkio susitarimų „dvasiai ir raidai“.

KONGRESO PARTIJA INDIJOJE PRALAIMĖJO

Nuo pat nepriklausomybės pradžios Indiją valdžiusi Kongreso partija pralaimėjo rinkimus. Iki šiol buvusi min. pirm. Mrs. Gandhi turi užleisti vietą M. Desai (81 m.), kurio vadovaujama Janata (Liaudies) partija laimėjo rinkimuose daugiausia balsų.

Komunistų balsai Indijos rinkimuose pasidalijo: Maskvos šalininkai rėmė Kongreso partiją, o kinams simpatizuoja marksistai balsavo už Janatą.

NAGASAKI BOMBOS LIUDININKAS

Majorkeje mirė 89 metų William L. Laurence. Jis buvo vienintelis reporteris, stebėjęs pirmųjų atominių bombų bandymus ir matęs, kaip 1945 m. antroji atominė bomba buvo numesta ant Nagasaki miesto Japonijoje. Spaudoje nurodoma, kad W. Laurence 1905 m. į JAV buvo atvykęs iš Lietuvos. Daugiau žinių apie jo tautybę nepasiskelbta. Pažymėtina, kad jis už savo žurnalistinį darbą du kartus laimėjo Pulitzerio premiją. Antroji premija (1946 m.) kaip tik ir buvo už atominės bombos numetimo aprašymą.

TRYS SĄLYGOS

Viceadmirolas sir Louis Le Bailly, rašydamas apie sąlygas kapitalizmui sunaikinti (D. Telegraph, kovo 21 d.), sako, kad tos sąlygos Britanijoje jau esančios beveik paruoštos. Esą, Lenino receptas kapitalizmui pritaikyti — infliacija ir kainų kontrolė — savo darbą atliekanti pakankamai gerai.

Pripažinęs, kad socialistiniai kraštai turi geresnes strategines sąlygas ir ginklų persvarą, viceadmirolas samprotuoja, kad jie gali pakartoti kadaise gana sėkmingą Kennedy „Kubos blokadą“ iš antrosios pusės. Tai yra, jie gali pareikalausiti amerikiečius išsikraustyti iš Europos, arba pasiūlyti karą...

Kad taip neatsitiktų, viceadmirolas siūlo atsakyti į tris sąlyginis klausimus.

1. Ar turi NATO pajėgos pakankamai povandeninių ir kitokių laivų, kurie galėtų ir norėtų užblokuoti Varšuvos pakto laivyną?
2. Ar Vakarų politikai ir NATO draugai gali paskelbti, kad jie turi pakankamai puikių lėktuvų ir gerai paruoštų lakūnų oro puolimams atremti?
3. Ar turima pavojaus atveju pakankamai priemonių painformuoti tautą prieš gresiantį pavojų ir suorganizuoti tinkamai tą pavojų atremti?

Tiktai į visus šiuos klausimus teigiamai atsakius, jėgų balansas būtų išlygintas ir taika Europoje užtikrinta.

Atrodo, kad norint taiką užsitikrinti, tų klausimų skaičių reiktų dar gerokai padidinti.

„SVENATA PAREIGA“

XVI-tajame profesinių sąjungų kongrese kovo 21 d. L. Brežnevą pasakė vieną iš agresyviausių kalbų. Anot spaudos korespondentų, trenkdamas kumštiniu į stalą jis pareiškė: „Disidentai yra išgamos, siekia pakenkti mūsų socialistinei bendruomenei. Tada mūsų šventa pareiga yra apsaugoti sovietinius piliečius nuo jų veiklos“.

L. Brežnevą pareiškė, kad negali būti ir kalbos apie normalius Sov. Sąjungos —

JAV santykius, kol Amerika kišasi į sveikimą reikalus. Nemindamas tiesiog J. Carterio vardo, jis pasakė: „Mes netoleruosime kišimosi į mūsų vidaus reikalus, neatsižvelgiant kieno ir kokių ppretekstu tai būtų daroma. Normalūs santykių vystymasis ant tokio pagrindo, be abejo, yra neįmanomas.“

Pasak spaudos pranešimų, prezidentas Carteris nesiruošia dėl to keisti savo politikos.

O KAIP SU BALTIJOS TAUTOMIS?

Peter Simple, žinomas aštraus humoro žurnalistas, aną dieną prisiminė Sovietų vadų, — Podgornį ir L. Brežnevą kalbas (D. Telegraph, kovo 24). Esą prezidentas Podgornis, kalbėdamas Taškente reikalavo „kaip galima greičiau išnaikinti rasistines valdžias“. Taškentas yra Uzbekistano respublikos sostinė. Tos respublikos gyventojai daugumoje esą turkiškos kilmės. Jų kraštą kadaise užkariavo rusų carai ir įsijungė į savo imperiją, kuri ir šiandien tebesanti didžiausia kolonialinė imperija pasaulyje.

Tuo pačiu metu kalbėjęs ir L. Brežnevą. Jis savo kalboje puolęs „Vakarų kurstytojus“, kurie nuolat plepą apie pasipriešinimą socialistinei santvarkai Sov. Sąjungoje. Pasak Brežnevo, toks pasipriešinimas dar turės būti išrastas, nes „socialistinė visuomenė nėra priešpados, nėra išnaudotojų klasės, nėra išnaudojamų tautų“...

„Gera nors tai, — sako P. Simple, — kad L. Brežnevą kalbėjo Maskvoje, o ne Lietuvos sostinėje Vilniuje, ar Latvijos sostinėje Rygoje, ar Estijos sostinėje Taline. Tos trys senos Baltijos tautos kadaise buvo nepriklausomos, bet 1940 m. rugpjūčio mėnesį jos buvo jėga įjungtos į Sovietų imperiją, o dabar sistematiškai rušinos ir naikinamos.“

ZMOGAUS TEISIŲ KOMISIJOS KONFERENCIJA

1977 m. kovo 13 d. New Yorke įvyko mūsų veiksmų atstovų ir Lietuvos žmogaus teisių komisijos narių konferencija.

1976 m. gruodžio 23 d. VLIKas suorganizavo Lietuvos žmogaus teisių komisijos branduolį: pirmininkas prof. dr. D. Krivickas, nariai: kun. K. Pugevičius, prof. dr. J. Genys ir Daiva Kezienė. Dabar komisijos sudėtis yra užbaigta. Į ją įtelti šie asmenys: Aušra Zerr, prof. dr. J. Balyš ir J. R. Simanavičius.

Konferencijos dalyviai 1, išklauė ir išdiskutavo Lietuvos žmogaus teisių komisijos pirmininko prof. dr. D. Krivicko paruoštus projektus, 2, apžvelgė ligšiolinius mūsų veiksmų paruošiamuosius darbus Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos Belgrade progos panaudojimo mūsų valstybės, tautos ir atskiro lietuvių žmogaus teisėms ginti, 3, pasitarė, dar kokią medžiagą Lietuvos žmogaus teisių komisija ir kiti veiksniai turėtų gauti iš mūsų visuomenės, 4, išsiaiškino, kokius darbus lietuvių žmogaus teisių gynymui turi atlikti visi veiksniai, 5, susitarė, komisijai sušaukus, susirinkti tokios konferencijos artimiausiu laiku.

Konferencijoje dalyvavo: Lietuvos žmogaus teisių komisijos pirmininkas prof. dr. D. Krivickas, VLIKo atstovai: dr. J. K. Valiūnas, J. Valaitis, A. Vedeckas, B. Biečiukas ir J. Audėnas, PLB valdybos atstovas prie VLIKo valdybos K. Jankūnas, ALTos atstovai: T. Blinstrubas ir prof. dr. J. Genys, Lietuvių katalikų tarnybos atstovas kun. K. Pugevičius, Lietuvos Laisvės komiteto atstovas prof. dr. B. Nemickas, JAV LB atstovai: Aušra Zerr, Daiva Kezienė ir Er. Vaškaitis, Kanados LB atstovas J. R. Simanavičius, BALFo atstovas prof. dr. J. Balyš.

Žmogaus teisių pažeidimo reikalais medžiagą iki balandžio 5 d. siųsti šiuo adresu:

Dr. D. Krivickas, 5808 King Arthur Way Glenn Dale, Md. 20709, USA.

Septynios DIENOS

— Paskutiniaisiais metais daugiau australų grįžta į Britaniją, negu britų emigruoja į Australiją. Tas pats vyksta ir su imigrantais iš kitų kraštų. Svarbiausia priežastis — nedarbas.

— Kanados latviete Silvija Burka tarptautinėse greito čiuožimo lenktynėse Olandijoje laimėjo pirmąją vietą.

— Senas latvių kunigas M. Grivans (76 m.) pagaliau gavo leidimą išvykti pas savo šeimą į Švediją.

— Keturi prancūzai ir vienas italas Prancūzijoje teisiami už Nato paslapčių perdavinėjimą vienai Rytų Europos valstybei.

— Sov. S-gos min. pirm. Kosyginas, lankydamasis Suomijoje atidarė pirmąją ten pastatytą atom. energijos stotį.

— Per kovo 22 d. Persijoje įvykusį žemės drėbėjimą žuvo 150 žmonių.

— Hamburgo mėsininkai pardavė beveik 15 tonų anklienės mėsos vietoj jautienos. Mėsa buvusi piršta iš Belgijos pirklių.

— Japonijos min. pirm. Fukunda lankydamasis Vašingtone pagedavo, kad JAV neatitauktų savo kariuomenės iš Pietų Korėjos.

— Katalikų vyskupas D. Lamont gavo Rodezijos vyriausybės parėdymą apleisti kraštą.

— Nors JAV ir Kanada uždraudė vartoti sachariną, bet Britanijoje jis bus vartojamas kaip ir seniau.

— Sovietų ambasadorius N. Lunkovas lankėsi pas užs. reik. ministrą dr. Owen ir aptarė detentės reikalus, ryšium su atėjiančia Belgrado konferencija.

— Prezidentas Carter pasiūlė Sov. Sąjungai viešus debatus žmogaus teisių ir moralinių principų reikalais.

— Floridoje mirė Betty Anick (58 m.), sumušusi pasaulinį širdies transplantacijos rekordą. Jos širdis buvo pakeista 1968 m.

— Patirta, kad šiaur. Korėjos mirusiųjų laivonai išimami prie duobės, o karstai vartojami kitiems numirėliams atgauti. Taip, esą, sutaupomos lentos.

— Amnesty International apkaltino Argentą už politinių kalinių kankinimą.

— Brazzaville (Kongo) kardinolas E. Briayenda buvo pagrobtas ir nužudytas. Esą, tai padarė prieš kelias dienas nužudyto Kongo prezidento M. Ngouabi gimines.

— Penki britų jaunuoliai Graikijoje nužudyti po 10 mėnesių kalėti. Jie buvo pagauti užsirašinėjant lėktuvų numerius ir rūšis kariškuose aerodromuose. Jaunuoliai sakosi, kad tai jų „hobby“.

— JAV prezidentas pasiūlė tarptautinėje konferencijoje įvesti griežtesnius reikalavimus tanklaivių statyboje. Tuo būdu norima apsaugoti jūras nuo užteršimo nafta.

— Prezidento Podgornio vadovaujama 120 žmonių Sov. S-gos delegacija lankėsi Afrikos kraštuose.

— 60 metų sukakties proga „Izvestija“ dienraštis, šalia turimojo Darbo raudonosios vėliavos ordino, gavo dar Lenino ordina.

— Lenkijos darbininkų gynimo komitetas pasiuntė oficialią užuojautą čekų disidentams dėl prof. Potockos mirties.

— Naujasis JAV ambasadorius D. Britanijai yra Yale universiteto prezidentas, senas anglių draugas, prof. Kingman Brewster (57 m.).

— Dr. Castro pareiškė, kad Kubos kariuomenė nesanti įžengusi į Zaire, kur dabar vyksta vidaus kovos.

— Tanklaivis Clavede Conway su 42.000 tonų naftos kroviniu per įvykusį sprogimą skilo į dvi dalis. Nuskendo 11 žmonių.

— Ugandos prezidentas Amin įsakė vienam savo tarnautojų sužinoti britų konservatorių vadovės M. Thatcher amžių, vedybinę padėtį, vaikų skaičių, išsimokslinimą ir jos Afrikos reikalų supratimą...

— JAV kongresmanas F. Richmond, sugrįžęs iš Brazilijos pareiškė, kad ten nesą jokio kavos trūkumo. Kavos kainos pakilios tik dėl valdžios uždėtų muitų.

— Leningrade teisišamas flamų Action Committee for Eastern Europe narys A. Pype, platines priešsovietinius atšaukimus.

— Fukien provincijoje (Kinija) už nepaklusnumą sušaudyta 18 partijos aktyvistų.

— Gegužės 16-17 d. d. tiesiog iš Maskvos bus perduodama BBC transliacija. Tai pirmas toks įvykis BBC istorijoje. Programa — J. Young lengvoji plokščių muzika.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470 Registered as a newspaper at the Post Office.

Leldžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Redakcija rankraščių talso ir trumpina savo nuotūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarsite, negrąžinami.

Prenumeratos kaina metams 9.00 sv. pusel metų — 4.50 sv.; dolerio kraštuose — 19.50 dol. metams; Vokietijoje — DM 45.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų klaidų skelbimo turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilaik atsakomybės.

Vienos skiltys (dėto skelbimo kaina 2.00 sv. už colį. Didesnį skelbimą atitinkamai brangiau.

SOFIJAI MATULIENEI-MATULEVICIENEI mirus, vyrui Stasiui, sūnams Algii ir Vincii reikiame gilia užuojautą ir kartu liūdime

A. L. Ig. Šimkai

Knųgu pasaulis

PROFESORIUS AUGUSTINAS
VOLDEMARAS — RASTAI

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio leidinys, 1973 m., Čikaga. Redagavo Morkus Simkus. Gražiai išta 672 psl. knyga, kaina nepažymėta.

Knyga pasirodė 1977 metų pradžioje, tad pavėluo keturiais metais atžymėti prof. A. Voldemaro amžius 90 metų sukaktį. Šioje knygoje yra surinkta dalis profesoriaus raštų, spausdintų nuo 1907 metų, ligi 1962 m. gruodžio 9 d., ir keletas kalbų, pasakytų demokratiname Seime.

Prof. A. Voldemaro raštams kritikuoti, kaip pats profesorius yra pastebėjęs, reikia žmogaus, kuris turi daug žinių iš įvairių mokslo sričių. Reikia mokėti 19 kalbų, turėti žinių iš archeologijos, lingvistikos, istorijos, politikos, ekonomijos ir t. t. Tokio gabaus lietuviu šiandien tur būt nerastume, todėl vertinant šią knygą, tenka apsiriboti tik keliomis pastabomis, kurias gali padaryti eilinis skaitytojas.

Toks skaitytojas pageidautų knygoje rasti prof. Voldemaro biografiją, jo vėliausią fotografiją, o knygos gale — bibliografiją ir vardinę rodyklę. Turint galvoje, kad prof. Voldemaras buvo Europoje žinomas politikas, reikėjo knygoje atspausdinti turinio santrauką anglų kalba. Derėjo atskirti politiniai-istorinius straipsnius nuo straipsnių literatūrinėmis ir kultūrinėmis temomis. (Dabar po straipsnio apie demarkacijos liniją eina Dantė, Krėvė, o po to vėl grįžtama prie politikos, finansų ir pan.) Neišlaikyta chronologinė tvarka. Straipsniai „Šių dienų patriotizmo reiškiniai“, rašyti 1934 m., kažkodėl įterpti tarp straipsnių, rašytų 1923 m.

Nesilaikyta vienosios rašybos. Be to, skirtingumų, kurie yra pateikti prakalbei, kažkodėl vietomis rašoma Rusai, Lenkai ir t. t. didžiosiomis raidėmis, o kitur — mažosiomis, net tame pat sakinyje (48 p.).

Straipsniuose begalės citatų svetimomis kalbomis (lotynų, prancūzų, lenkų, rusų...), bet niekur nėra vertimo į lietuvių kalbą. Lyg knyga rašyta poliglota.

Padarius šias kritiškas pastabas, reikia pripažinti, kad išleidžiant šią knygą, yra atliktas naudingas darbas. Knygoje yra keletas labai vertingų straipsnių literatūrinėmis ir istorinėmis temomis. Straipsnis „Tautinė kova Didžiojoje Lietuvos kunigaikštijoje XV ir XVI amžiuose“, parašytas beveik prieš 70 metų, bet dabar tur būt pirmą kartą išverstas į lietuvių kalbą, yra aktualus ir šiandien. Ypatingai tiems, kurie seka istorikų ginčus, ar Lietuva siekė anais laikais sąjungos su Rusija.

Knyga gerai vaizduoja nepriklausomos Lietuvos kūrimosi laikotarpį, problemas, kurias turėjo išspręsti to laikotarpio veikėjai, jų tarpe ir prof. A. Voldemaras. Kovos su Lietuvos priešais, tarptautiniai ginčai ir krašto ekonominės problemos. Prof. A. Voldemaras buvo vienas iš nedaugelio gerai pasiruošęs tam darbu. Jis mokėjo svetimas kalbas, pažinojo Europą, buvo susipažinęs su demokratine santvarka, kurią norėta įgyvendinti Lietuvoje.

Tačiau tiesiog tragiška skaityti prof.

Voldemaro straipsnius ir kalbas, kuriose jis mokė kitus demokratinės santvarkos ligi pat 1926 m. gruodžio 17 d. sukilimo, žinant, kad jis pats prisidėjo prie savo kurtos santvarkos griovimo. Dar liūdniau darosi skaitant prof. Voldemaro straipsnį apie santykius su Rusija (586-589 p. p.), kur jis sako, kad „kas nori nepriklausomos Lietuvos su Vilniumi, tas turi vartyti rusams draugišką politiką“, ir kad „Nepriklausomos Lietuvos Vilniun kelias eina per Maskvą...“ (1925 m. lapkr. 6 d.). Po metų tą jo patarimą įgyvendino Slezėvičiaus vyriausybė, pasirašiusi su Sov. Sąjunga nepuolimo paktą. Dabar, žiūrint iš laiko perspektyvos, matome, kad lyg atsiųgindami už tą jo siūlytą „rusams draugišką politiką“ po 15 metų bolševikai uždare jį Kauno kalėjime, o dar po dviejų metų nukankino Liubliankoje.

Knygos leidėjams — Lietuvos Atgimimo Sąjūdžiui — apsiribojus šioje knygoje pasitelkti prof. A. Voldemaro raštus, rašytus tik ligi 1926 m. gruodžio mėn. pradžios, pavyko pavaizduoti ligi to laiko nusipelnusį Lietuvos valstybininką kaip liberalinių pažiūrų demokratą. Toks tur būt ligi to laiko jis ir buvo. Gaila, kad vėliau nuo to kelio jis nukrypo. Bet tai nesumažina šios knygos vertės.

Knygos kaina Anglijoje £9.00. Užsisakyti galima per P. Mašalaitį, 38 Gales Gardens, Pot Street, London, E2, O.E.J.

Pageidaujama užsakymus gauti iki balandžio 30 d.

D. B.

Antanas Jasmantas

Verbų sekmadienis

Man sakė:
Bus pavasaris ir iš naujos,
Atbudusios šalies, nuo kvepiančios paslaitės.

Ant nusilėmusios asilaitės
Pavargęs Viešpats mums atjos
Ilgam kely dulkėtas ir sukaitęs.

Pripyliau
Stiklą dvelkiančios vėsa beržų sulos
Ir lino patalą liepiaul taisyti.
Kai tik šunelis kaime kur sulos,
Kai gatvėje vaikų tik šūksniai

suskardens,

Išnešiu dubenį aš šalto Jam vandens
Įkaitusioms Jo kojoms pamirkyti.

Praėjo
Ilgą, kaitri pavasario diena.
Jau skleidžiasi naktis užkūna drėgna.
O temstantį klevų palinkusią alėją
Iš laukto tollo niekas, niekas neartėja.

SUOMIJOJE MIRĖ A. J.
MARGANAVICIUS

Prieš pat Kalėdas Helsinkyje mirė lietuvis A. J. Marganavičius, sulaukęs 86 m. amžiaus. Į Suomiją jis buvo atvykęs 1912 m. Helsinkyje turėjo valymo įmonę su keliais skyriais. Nepriklausomybės laikais buvo suomių-lietuvių draugijos reikalų vedėjas. 1939 m. kaip savanoris dalyvavo kovose su Sov. Sąjunga. Buvo apdovanotas Gedimino bei kitais ordinais ir Suomijos kovų medaliu.

E. Juodvalkytės poezija

MUENCHENAS. Kovo 3 ir 9 dienomis poetė Eglė Juodvalkytė pakvieta „Ratuką“ į savo poezijos vakarus, kur buvo paskaityti ir išnagrinėti šeši autorės eilėraščiai: Marlena, Seniai besėdome už skobinių kartų, penkių dalių Žiema, Pažinimo akimirka, Jauniausia sesuo, Baletas.

Poetė buvo svarbu pateikti susirinkusiems ne savo pačios eilėraščių interpretaciją, bet išgirsti klausytojų nuomonę šiuo klausimu. Tad teisė aiškinti ir analizuoti eilėraščius buvo palikta jaunimui. Įdomu pažymėti, jog būta skirtingų nuomonių, tačiau šavaip interpretuojamos detalės netrukė prieti prie vieningos pagrindinės minties. Kai kurie eilėraščiai iš pirmo žvilgsnio pasirodė gana neaiškūs, nepajudinami iš vietos, bet pradėjus vienas kalbėti, įsijungė ir kiti, surasdami kelią į eilėraščių.

Pagrindines temas savo kūryboje (moters lygiateisiškumas, žmonių susvetimėjimas, savęs ir aplinkos pažinimas) poetė sprendžia gana originaliu būdu. Pateikimo manieros požiūriu Juodvalkytės poezija yra pagrįsta iš vienos pusės jausmais, iš kitos — vaizdais. Autorės eilėraščiuose matome skirtingas emocijas sukeliančias spalvas (baltai apšarmojusios žiemos spalvos, auksinis vasaros atlydis), apčiuopiamą faktūrą (akmeninės lūpos), juntame kvapus (prakaito, odekolo, sugižusio vyno, degančių nuorūkų). Tokiu būdu poetė priveda mus prie eilėraščių temų, tuo pačiu ir autorės gyvenimo pažiūrą nusakančių simbolių. Juos sutinkame mažne kiekviename autorės eilėraštyje. Simboliai Juodvalkytės poezijoje atspindi žmogaus sielos savybes (nuogas paukštis), jo būdo ypatumus (plieno merga... nusikalusi geležinius ratus), erotika (šilko kojynės, patinės šypsnis), statiška būklė (lengvabūdišiai raiteliai kvatodami suoliuota vietoje, šalčiui tekant akmeninėmis lūpomis), arba vėliau, ištirpus šalčiui, jau

prakaitui tekant tomis pačiomis akmeninėmis lūpomis; ir kaitą (atkūsta vasara, jos atlydis, išsiilejantis versme, pienui vynos).

Juodvalkytė savo poezijoje vartoja laisvą eiliavimą (vers libre), tačiau, nežiūrint to, nesunkiai jaučiame juosė vidinį pulsusą.

Ta proga norėtusi paminėti, jog Eglei Juodvalkytei už aktyvų bendradarbiavimą „Pasaulio Lietuvyje“ (Rakšties antraštyje) 29. I. buvo paskirta Daužvardžio vardo pirmoji žurnalistikos premija, kuria buvo apdovanoti 19 jaunų žurnalistų.

Eglė Juodvalkytė

PAŽINIMO AKIMIRKA

apnuoginta
pamatai savo iškreiptas lūpas
ir tebevirpančius sparnus

ir amžinybę
byra plunksna
byra plunksnos
byra žemėn

pažinimo akimirka nėra
nei pasibaisėjimo
nei gėdos
nei smerkimo
nei gallesčio

taip atrodo nuogas paukštis.

Jauniausia sesuo
liekna plieno merga
dvidešimt šešias kūjais
nusikalusi geležinius ratus
atmeta prakaitu žvilgančias varines garbanas
ir iš šlaunų plaštaka skelia žiežirbas
gestančias nutekintų krūčių spindinčioj aureolėj

Vokiečiai apie baltus

Baltų draugijos Vokietijoje leidžiamas žurnalas „Mitteilungen aus baltischem Leben“ (Nr. 4, 1976 m.) pateikia plačią vokiečių spaudos apžvalgą, liečiančią baltus, ypačiai lietuvius.

Pirmiausia duodamos ištraukos „Die Sueddeutsche Zeitung“ straipsnių serijos, pavadinotos „Reise durchs Baltikum“. Pradedama nuo Vilniaus bažnyčių, kurių iš 40 tik apie tuzinas likę neuždaryti. Sv. Petro ir Povilo bažnyčia, kuri dabar laikoma Vilniaus katedra, per pamaldas visada esanti pilna žmonių, ne tik senųjų, bet jaunimo ir vaikų.

Vienintelis kunigų seminarijos Kaune rektorius Viktoras Butkus energingai visiemis įrodinėja, kad Lietuvoje esanti pilnutinė sąžinė ir tikėjimo laisvė.

Minimos LKB Kronikos, „Aušra“, prašymas J. Tautoms, Kalanta ir kiti įvykiai. Taip pat pažymima, kad Lietuva iki šiol mažiausia surusinta, ir lietuvių procentas krašte gana didelis.

Latvijoje padėtis esanti kiek skirtinga. Pvz. Latvijos komunistų partijoje latviai tesudaro tik 43%.

Estija labiausiai priartėjanti Vakarų pasauliui. Dėl didelio kalbos panašumo estai klausosi Suomijos radijo pranešimų ir net gali matyti Helsinkio televizijos laidas.

Gyvenimo lygis esąs visu trečdaliu aukštesnis negu bendrai Sov. Sąjungoje, ir 16% aukštesnis nei rusiškose respublikose. Ypatingas dėmesys atkreiptas į Estiją šiuo metu, besirušiant 1980 metų Olimpiadai. Estijoje tada vyks buriavimo varžybos, ir Talinas tikisi susilaukti apie 100.000 užsienio svečių.

Baigdamas straipsnius, autorius nurodo, kad Estija ir Latvija yra labiau surusintos ir sukomunistintos. Tuose kraštuose gimimų skaičius esąs taip pat pats mažiausias.

„Neue Zuercher Zeitung“ (1976. lapkritis) pateikia apie Baltijos kraštus panašius duomenis. Jame betgi užakcentuojamas Molotovo-Ribbentropo susitarimas ir pabrėžiamas labai stiprus baltų judėjimas iš kaimo į miestus. Laikraštis taip pat nurodo į valdžios rusinimo pastangas, o iš kitos pusės pasakojama, kaip baltai tam rusinimui priešinosi.

„Die Welt“ įsidėjo straipsnį apie kovą prieš religiją Sov. Sąjungoje. Pasinaudojama į Vakarų atvykusio pastoriaus Janio Smits atvežtais duomenimis.

„Die Muenchner Katholische Kirchenzeitung“, pasiremdamas LKB Kronikomis, pasakoja apie Lietuvos katalikų padėtį. Pvz. cituojama į Vatikaną vykstančiai

Su lietuviais pasaulyje

J. SLAVENO SUKAKTIS

Australijoje sausio 1 d., kaip rašo „Tėviškės Aidai“, plačiau nepastebėtas atšventė savo 70 metų sukaktį teisininkas, žurnalistas, rašytojas ir visuomenininkas Juozas Slavenas. Nors jau ir būdamas pensijoj, jis ne tik nemeta plunksnos, bet dar aktyviau pasirodo su savo kūryba lietuviškoje spaudoje. Kartu su savo žmona, poete ir rašytoja M. Mikolaityte-Slaveniene yra sukūrę Sidnėjaus priemiestyje jauklą lietuvišką oazę, kurioje randa prieglobstį jaunimas ir dailiojo žodžio atstovai.

MIRĖ INŽ. JANAVICIUS

Inž. Vytautas Janavičius, 86 metų amžiaus, staigiai mirė Sidnėje vasario 10 d. Velionis buvo šiauliškis, gimnaziją baigęs Liepojoje, inžinieriaus diplomą gavęs Petrapilio politechnikos institute, Grižės Lietuvon, iki 1923 m. dirbo Vilniuje, vėliau — Lietuvos geležinkelų valdyboje Kaune. Iš tėvo paveldėjęs Aleksandrijos dvarą su plytine ir durpynu, pagarsėjo kaip pavyzdingas ūkio tvarkytojas, jame pastatęs ir savo lėšomis išlaikęs mokyklą. Velionis taipgi buvo šiaulių apskrities tarybos nariu, ilgamečiu šiaulių gimnazijos komiteto pirmininku. Prisidėjo prie Lietuvos elektrifikacijos, pramonės steigimo. Su kitais iniciatoriais suorganizavo „Molio“ bendrovę, didžiausią Lietuvoje plytų bei kitų molio gaminių įmonę.

LIETUVOS ŽYDŲ KLUBAS SVEIKINA LIETUVIUS

Vasario šešioliktoji yra diena, kai po daug metų Lietuva atgavo savo nepriklausomybę. Žydai nepriklausomoje Lietuvoje nebloginai gyveno, bet karo metu įvyko daug prasižengimų prieš Lietuvos žydus, per kuriuos 90% Lietuvos žydų buvo sunaikinti. Mes žinom ir skaitom diskusijas apie tuos įvykius prieš žydus Lietuvoj karo metu. Šešioliktoją Vasario mes norim prisiminti tik tuos prieškarinėje nepriklausomoje Lietuvoje.

Mes siunčiame Jums mūsų sveikinimus su viltimi, kad iš praeities klaidų ir dabartinių diskusijų pasimokysim, ir ateity visos tautos išmoks sugyventi tarp savęs taikingai ir neapykantai ir mažumų persekiojimui pradings iš pasaulio.

Mrs. P. Mešelskienė, Lietuvos Žydų klubo Chicagoje pirmininkė

Lietuvos delegacijai duota instrukcija: „Visa veikla turi būti taip tvarkoma, kad daugiausia iš jos būtų naudos Sov. Sąjungai, ir pakenktų Lietuvos katalikų bažnyčiai“.

Minimas Salzburgo katalikų vyrų protestas, įteiktas Sovietų konsului, atidarant lietuvių dailininkų parodą.

Apžvalgos pabaigoje minima „Kontinento“ vokiškoji laida, kur taip pat liečiamos baltų problemos.

Iš šitos trumpai perteiktos apžvalgos matyti, kad vokiečių spauda daugiau ir plačiau mini baltų tautas, negu, sakysime, anglišką.

Jonas Gailius

MIRIAM

MEILĖS IR ILGESIO GIESMĖ

Vieną dieną žydai pagrobė visą Betanijos šeimą ir sukrovė į laivą be irklų ar burių vėjo bei bangų valiai.

R. L. Bruckberger

Klausydamasis Viduržemio jūros aikštinių bangų neramaus šniokštimo, susimąstęs rymo paslaptingasis šv. Grotos (La Sainte Baume) kalnas Prancūzijoje.

Papėdė gaubia ošiantis miškas. Skambindamos gležnas lapais, medžių gretos tarsi kopia į kalną ir, atsimušusios į baltus ir rausvus akmenis, nenorom sustoja.

Žali medžiai pavydžiai spokso į aukštyn kropiančius akmenis, kurie pačioje viršūnėje ketvirtinaiškai išsiričiuoja ir iš tolo atrodo tartum aukuras.

Ant to paslaptingo kalno, įsiraususi į baltai rausvas uolas, dumsi nyki grota. Prie jos glaustosi žali krūmokšniai, pažiūrusi žolę ir trapios samanos, įsispraudusios tarp žvilgančių akmenų.

Pakirdęs vėjas tarsi vargonais užgroja dainuojančiomis medžių šakomis. Jų viršūnėse mažomis dūdelėmis švilpauja maži paukštyčiai.

Ritmingai plasnodamos sparnais, pro šalį nuvasuoja baltos kaip Viduržemio jūros pakrančių bangos žuvėdros ir numeta kelias plunksnas.

Pro debesis išnirusi vakaro saulė pažeria ant kalno mirijaudus švelnių spindulių. Jie šokinėja ant baltų ir rožinių akmenų, įskrieja į tylią grota, pabyra ant viršukalnio aukuro.

Gili rimtis apgaubia šv. Grotos kalną. Nutyla medžiai. Ištiesios šakos sustingsta. Tyliai sugaudžia mėlynį kalnų varpeliai. Laukinės rožės prisiglaudžia prie uolų.

Atrodo, kad ir kalnas, ir akmenys, ir medžiai, ir mažutės skrusdelaitės, ir besileidžianti saulė mąsto ir meldžiasi.

1 —
Žėruoja saulės spinduliai kaip balti angelai apgaubia Miriam, ištremtą už karštą meilę Mokytojai iš gimtosios Palestinos, tebeaidinčios jo nuostabaus balso nenutylančia melodija.

Toli, toli, anapus Viduržemio jūros, pasiliko dulkėta Magdala, viliojanti Tiberijada, svajinga Betanija ir Jeruzalė su spaudžiančiu Alyvų sodeliu, Kalvarijos aptemusiu viršukalniu.

Miriam, lydima angeliškų spindulių, kropia į Grotos viršukalnę, nešdama saulės nutviekstam aukurai ilgesingoje širdyje netelpančios meilės ugnį.

Jos mintyse, jautrioje širdyje tik jis, gerasis Mokytojas, kuris vienas ją mylėjo negestancia meile, nesibaigancia šioje žemėje, bet nusitęsiančia į amžinybę.

Mano Mokytojau, kuris iš sudrumstos sielos išvarai septynis demonus ir pripildai vidų nuostabios meilės brangenybėmis: Trokštu sudrėkusiomis uoloms, aštriems akmenims, šniokštančioms medžiams, čiulbantiems paukščiams ir sudžiūvusiomis samanoms pasakoti apie tavo veidą, bet mano žo-

džiai — kaip paklydusios žuvėdros sparnų vasnojimas ar jūros besiblanškiančių bangų aimanos.

Kol nesutikau tavęs, žvalgiausi kaip pasiklydusi klajūnė miestų gatvėse ir puošniose aikštėse, ieškodama to, ko negalėjau rasti gašliose vyrų akyse.

Svaigiai nakčių klysteliuose klausinėju miestų sargybinių, ar nesutiko to, kurio jautri siela ilgėjosi, bet jie nesuprato nusivylusios širdies dūžių ir tiesė į mane geidžiančias rankas. Gal būt, jie buvo filosofai, menininkai, jautulingo meno kūrėjai, apie kuriuos pasakojosi susigraūžęs Platonas. Turėjau paklikti ir juos, ir Platoną, savo svajingų sapnų karalijos įkvėpėją, kol pagaliau miesto aikštėje atradau tave, kai aistrūs gerbėjai ir išnaudotojai panūdo mane akmenimis užmušti.

Geras tavo žvilgsnis, pervėręs krūpaujančią sielą ir išbloškęs iš jos gundančias pabaisas, prikėlė nemiršančiai meilei. Atleidai mano klaidžiojimų svaigulio pažadinantį gėdingą bevališkumą ir puolimo liepsną, įteigdamas, kad daugiau nesisvaiginčiau nuodėmės vynu.

Norėčiau apie tavo veidą papasakoti baltų ir rausvų akmenų aukurai — buvo tartum šviesi, saulėta diena, nesudrumsta dienos triukšmo; tarsi rami naktis be tamsybės šešelių; buvo rimtas, susimąstęs, bet jo bėruose sklendeno nepaprastas džiaugsmas, įklepęs man nesibaigiančios laimės viltį.

— Tave, kurio tiki į mane — gyvi ar mirė, — gyvena, nes aš esu prisikėlimas ir gyvenimas, — gražiausia vilties psalmė sklido tavo balsas: — Šitie jau nebegyvena tik dabartimi, bet džiaugiasi amžinybe.

Norėčiau ištekinėms pušims, baltiems beržams ir rožių kerui kalbėti apie tavo rankas, kurias pervėrė surūdijusios vynos — — —

pamenu, kaip tada, gelbėdamas nuo išėjusių vyrų keršto, iškelei jas į viršų, o nuo saulės nudėginti tavo pirštai atrodė tartum trapios šakos. Tvo geros, vėjo nugaidintos rankos laimino mane ir pylė į vidų išsiilgutos ramybės mą.

Gerau atsimentu — — —
išbėgau pasitikti, kad paguostum Lozorui mirus. Rodos, tu nebėjai: pats buvai spinduliais švytinčiu keliu, nusitęsusi nuo daugaus ligi žemės. Atrodei tarsi lengvas debesėlis, besileidžias į lietaus ištroškusią žemę.

Tačiau kai sukritau prie tavo apdulėjusių kojų ir ploviau jas skausmo ašaromis, kai, šluostydama jas paleistais plaukais, guodžiausi, — užjautei mane, ir tavo veide pynėsi gallesčio sielvartas, užuojautos skausmas ir nepaprastos meilės gaivinanti jėga, susiliejusi su ašaromis.

Kai visus apstulbinai, pažadinęs Lozorui iš amžino miego, nebėgau apkabinti savo brolio, kuris buvo numiręs ir prisikėlė, bet mylavau ir bučiavau tavo suskirdusias kojas.

— Tie, kurie tiki į mane — gyvi ar mirė, — gyvena, nes aš esu prisikėlimas ir gyvenimas, — gražiausia vilties psalmė sklido tavo balsas: — Šitie jau nebegyvena tik dabartimi, bet džiaugiasi amžinybe.

Nežinojau, ką tau atsakyti ir tylėjau, tačiau mano dvasios sparnai apgaubė šią didžios vilties paslaptį, kuri ligi šiol mane gaivina.

„Jau nebegyvena tik dabartimi, bet džiaugiasi amžinybe“, pasakei, ir jūros bangomis, tarsi nuo karščio sudrėkusiomis rankomis, atplukdei mane į šį Grotos kalną.

Norėjai, kad būčiau viena, kad daugiau manęs negundytų žemės sūnūs, kad perversit tavo delnus jausčiau savo širdies dūžiuose... — — —

Miriam sukniumba Grotos viršukalnėje tarsi ant aukos aukuro.

Girdi jūros nenustygstančią garbės kantatą. Mato nedidelį Rhone miestelį, kuriame triūsiai jos nenuorama sesuo Morta. Sklendena besileidžiančios saulės ilgesingoje rimtyje ir džiaugiasi amžinybės alsavimu.

Pakirtusi iš sapnų žavinčio sodo, daugiau nebėjaučia rojaus ilgesio: gyvena džiaugsmo sode, jausdama mylinčio Sodininko esimą.

Dabar yra tikra, kad užmigusi Lozorius miegu uolos pauksmėje, prisikels ir džiaugsis laisve, kurią kol kas dengia trapias kūno šešėliai.

Dabar žino, kad netrukus tikrai prisikels, kad jos grožio daugiau nepalies nupuolimo puvsiai, kad ją apgaubės amžinosios laimės išsipildymo skaidrūs spinduliai.

(Bus daugiau)

MANO SANTYKIAI SU LIETUVA

Prof. J. ERETO paskaita Nepriklausomybės minėjime Muenchene (nurašyta nuo magn. juostelės), 1977. II. 12.

Manęs prašė papasakoti, kaip šveicarai patenka į lietuvių tarpą.

Tai buvo 1917 m. Friburgo universitete studijavau filologiją ir profesorius sakė: „Turit studijuoti indogermanistiką, kurios niekas jau nebekalba. Bet jeigu norit žinoti, kaip tai buvo anais laikais prieš tūkstančius metų, išmokit lietuviškai“. Profesorius davė keletą pavyzdžių. Man pasidarė labai įdomu. Profesorius, pamatęs, kad aš tuo stebiuosi, pasakė, kad Friburge yra visa kolonija lietuvių, kad galima išgirsti, kaip jie kalba. Man pasidarė labai įdomu, nes žinojau, jog lietuvių kalba yra sesuo sanskrito kalbos, senų indų kalbos. Tokia retenybė! Kokia laimė patekti į lietuvių kompaniją! Buvau supažindintas, ir pirmą kartą išgirdau tą kalbą, kurią paskui išmokau šiaip taip. Lietuviai taip pat džiaugėsi, kad šveicarai nori išmokti lietuviškai. Spausdintos gramatikos nebuvo. Tat jie man išrašydavo lekciją vieną po kitos. 1917 metais, bestudijuojant, prieš ir po susirinkimų lietuvių mane apklausdavo — ar išmokau savo lekciją. Tokiu būdu pradėjau išmokti lietuviškai. Tada jie manęs paklausė, ar nenorėčiau praktikuoti tos kalbos Lietuvoje. Ten, esą, netrūksta gražių mergaičių, kurios su malonumu išmokyti daugiau. Tai buvo neblogai, ir taip susirėšau su šita kalba. Tai ir buvo mano didžiausias filologinis pergyvenimas — susipažinti su sesute sanskrito kalbos ir ją „vesti“, jeigu taip galima pasakyti.

Vėliau 1917 m., Lozano įsitaisė lietuvių spaudos biuras. Dar Lietuvos, kaip valstybės, nebuvo. Jiems reikėjo sekretoriaus, nes lietuviai nemokėjo gerai Vakarų kalbų. Jie ir pakvietė mane — mokantį kalbas — į sekretorius, kad su jais bendraudamas dar geriau lietuviškai išmokčiau. O ir studijuoti toliau galėsiu. Persikėliau iš Friburgo į Lozaną ir ten, dar karo metu, sekretoriavau. Išleidom ten žurnalą „Litauen“ vokiškai kalbantiems ir „La Lithuanian“ prancūziškai kalbantiems. Tokiu būdu ten jaugau į lietuvišką atmosferą.

Vieną gražią dieną prisistatė vienas lietuvis, išdžiūvęs studentas, Mykolas Ašmys iš Klaipėdos krašto. Išdžiūvęs, tai pamaniau sau, — ne visai sveikas. Man buvo 21 metai, jam — 28. Papasakojo savo istoriją:

Išgijęs Klaipėdos krašte abiturą, pradėjo studijuoti Karaliaučiuje, paskui persikėlė į Halle Vokietijoje, kur įteikė disertaciją daktaro laipsniui gauti. Labai įdomi ta disertacija. Ašmys buvo didelis patriotas Klaipėdos krašte. Kai vokiečiai buvo padarę statistiką, būk lietuviai Klaipėdos krašte yra didesni kriminalistai negu vokiečiai, jis baisiai užsigavo. Ir tuoj pradėjo studijuoti statistikas, ar tikrai taip yra. Ir išėjo, kad nieko panašaus — vokiečių kriminalistika Klaipėdos krašte

buvo kur kas didesnė negu lietuvių. Ėmė ir parašė aipe tai disertaciją. Bet Hallės un-tas jo disertacijos nepriėmė. Tai kur gi važiuosi? — Į Šveicariją! Tai tradicinis laisvės kraštas. Atvažiavo į Friburgą, kur un-tas pripažino, kad jo disertacija visai rimta ir po dviejų-trijų semestrų bus galima duoti daktaro laipsnį. Tada Ašmys manęs paprašė padėti jam truputį kalbos atžvilgiu. Tokiu būdu jis išmoko daugiau vokiškai, aš daugiau lietuviškai, ir disertacija buvo įteikta ir profesorius priimta. Mes labai džiaugėmės.

Deja, 1918 metų rudenį užėjo pirmą kartą ta baisi liga — hispanka — gripas. Epidemija apėmė visą Europą ir nušlavė tūkstančių tūkstančius žmonių. Tai buvo baisi liga. Ir Ašmys, kuris studijavo unte ir gyveno sanatorijoje prie Lozano, buvo paguldytas į lovą. Tuomet jis mane pasiskaukęs, sakė: „Žinai, Juozai, mirsiu...“ Ir man taip graudu buvo atsisveikinant tuo metu, kai Lietuva kaip tik atsistojo ant kojų, atgavo vėl po 123 metų laisvę... „Dabar, kaip aš būčiau pasirašęs dirbtį! Suprask mano situaciją. Juozai, jeigu aš mirsiu — prisiek, kad tu mano vietą važiuosi į Lietuvą...“ Kas man daryti? Aš turėjau kitą pakvietimą. Italai mane buvo kvietę — karui pasibaigus — į Paduos — Venecijos universitetą germanistikai dėstyti. Norėjo šveicarai, kuris kiek neutraliau atpasakotų istoriją. Pagunda buvo labai didelė važiuoti. Man tada tebuvo 23 metai. O čia kviečia profesorauti! — Na, tai jau būtinai! Bet, kai man dabar prietelius ištisė šalančią ranką, negalėjau išvert. Jis man pasakė: „Važiuk nors vieneriems metams, ir liksi visą amžių! Norėdamas palengvinti jam mirtį, sutikau. Jis mirė, ir mes jį palaidojome gruodžio 6 d. 1918 metais trigubame karsite, kad vėliau būtų galima perkelti į nepriklausomą Lietuvą. Deja, jo draugai

klaipėdiečiai vis dėsė ir dėsė ir negalėjo būti tuomet perkeltas. Gal ateity — kai Lietuva iš naujo prisikels?!

O aš išvykau vieneriems metams į Lietuvą... ir iš vienerių pasidarė dvidešimt vieneri metai... Ir dabar būčiau Lietuvoje, kur aš radau sau žmoną, kur sukūriau šeimą ir kur aš šiandien dar turiu savo žemės — tai yra kaipi dviejų sūnelių, vaikelių, kurie ten mirė. Aš turiu dar teisę į tą Lietuvos žemelę..

Lietuvio iš tikrųjų man buvo didelis džiaugsmas. Pakliuvau į užsienio reikalų ministeriją, ypač informacijai sutvarkyti. 1920 m. paprašė ministeris dr. Purickis, kuris Friburge su manim buvo baigęs mokslus, — įkurti telegrafo-telegramų agentūrą. Prancūzai turėjo „Havas“, vokiečiai turėjo „Wolf“, anglai — „Reuter“, ir mes turėjome turėti. Ir mes turėjome siųsti žinias į visą pasaulį apie savo kraštą, kad pasaulis žinotų, jog yra Lietuva; ir kad iš pasaulio gautume žinių ir praturtintume savo gyvenimą. Tai padariau. Tapau įkūrėju tos agentūros ir buvau pirmuoju jos direktoriumi. Reikėjo pagalvoti, kaip pavadinti agentūrą? Buvo pasiūlyta pavadinti „Litopress“, pagal latvių „Latopress“. Bet truputį per ilgą žodis. Dalyvaujant ministeriui Klimui, viceministeriui, departamentų direktoriui Balučiui ir man, nusprendė vardą „LITA“ — Lietuvos telegramų agentūra. Bet labai sunku ištarti, prieš liežuvį! Tada Klimas pasiūlė pridėti vieną raidę: „Kadangi įkūrėjas ir direktorius (Eretas) prasideda raide E, pridėkim tą „E“. Ir išėjo „ELTA“. Nutarė, kad labai lengva ištarti ir kad tai bus drauge paminklas direktoriui... Ką aš galėjau padaryti — du balsai prieš vieną. Tą vardą taip ir priėmė.

Aš tą atsitikimą priimu gana linksmai, truputį juokiam, nes mane liečia. Aš atvažiavau čia ne savęs pagarbinti, bet džiaugiuos, kad susirinkom ir iš viso, kad galim kalbėti apie tokius dalykus. Tai iškelio dėl to, kad tai yra tiltas, kuris mus riša šiandien.

„ELTA“ Lietuvoje pasiliko. Žinoma, ji yra „Tasso“ skyrius, bet aparatas yra. Kai sugrįšim, „Tassas“ atkris ir „ELTA“ pasiliks... Vakaruose taip pat reikėjo įkurti ELTA. Visur — Italijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, ir ypač Amerikoje ELTA pasiliko. Lietuvoje tradicinė ELTA dabar raudonojoje, bet tai susitvarkys kartą. Antroji ELTA pas mus, Vakaruose. Tai yra tiltas, per kurį mes galėsim vėliau persikelti į Lietuvą.

Kai tik buvau pradėjęs organizuoti ELTA, atsirado galimybė persikelti į Vilnių iš Kauno. O tas Vilnius — apėjęs buvęs. Neturit supratimo, kaip jis atrodo.

Kai atvažiavau, jaunas šveicaras, 1919 m. spalio 18 d., mane apgyvendino „Metropolio“ viešbutyje. Pasakė: čia visi diplomatai, dideli ponai. O man tik 23 metai! Deja, tada dar žiurkės bėgiojo po geriausią Lietuvos viešbutį, o niekam negalėjai parodyti, kad esi nepatenkintas.

(bus daugiau)

Namudininkai

Namudininkais Lietuvoje vadinami asmenys, kurie savo namuose verčiasi privatiu amatu. Tokie asmenys, jei jų uždarbiai neviršija nustatytųjų normų (720 rb. per metus), nemoka net verslo mokesčių. Pajamoms didėjant, auga ir mokesčiai.

Pasiremiant „V. laikr.“ paskelbtomis žiniomis, šičia nurodoma, kokiais amatais namudininkams leidžiama ar neleidžiama verstis.

Nuo 1976 metų birželio 1 d. piliečiams leidžiama verstis rūbų siuvimu ir trikotažinių dirbinių mezgimu iš parduotuvėse išgytos medžiagos tiek pagal gyventojų užsakymus, tiek ir pardavimui (anksčiau tokius dirbinius galima buvo gaminti tik pagal gyventojų užsakymus ir tik iš užsakytojų medžiagos). Leidžiama verstis supirktų ir užsakytojų duotų linų, lininių verpalų, supirktų vilnų ir vilninių verpalų dirbinimu, odos galanterijos dirbinių gamyba, taip pat ir daugeliu kitų verslų.

Darbininkams ir tarnautojams, užsimantiems verslais laisvu nuo samdos darbo laiku, leidžiama gaminti dirbinius pardavimui turgavietėje.

Visoje TSRS teritorijoje piliečiams draudžiama perdirbti pirktus ir užsakytojų žemės ūkio bei kitus maisto produktus, gaminti iš jų maisto pramonės gaminius ir gėrimus (tiek visiškai užbaigtus, tiek pusfabrikačius). Tačiau kolūkiečiai, darbininkai ir tarnautojai, kiti piliečiai, turintys pagalbinį ūkį, savo žemės ūkio produkciją gali realizuoti savo nuožūra (žalią ar perdirbtą).

Draudžiama gaminti ir taisyti bet kokius ginklus, gaminti šaudmenis, sprogmenis ir pirotechnikos dirbinius, dauginimo ir kopijavimo aparatus, įvairius štampos, antspaudus, išpaudus, šriftus, dauginimo spaudos bei fotoprodukciją, plokšteles, kino filmus, magnetinius įrašus, gaminti juosteles ir lenteles ordinams bei medaliams ženklukams ir žetonams, chemijos ir parfumerijos, kosmetikos gaminius, nuodus ir narkotikus, bei kokius medikamentus ir medicininės technikos reikmenis.

Draudžiama apdirbti ir dažyti odas, aviakailius, švelniaplaukių žvėrelių kailiukus, gaminti dirbinius iš medžiagų, iš kurių švelniaplaukių žvėrelių kailiukų, kurie neturi valstybinio ženklų (štampos). Tačiau piliečiai, auginantys švelniaplaukius žvėrelius (nutrijas, audines ir kt.) savo ūkyje, jų kailiukus gali realizuoti savo nuožūra.

Neleidžiama verstis keleivių ir krovininių pervežimu bet kokių transportu, išskyrus pervežimą valtimis, taip pat arkilais, turint vietinės Darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto leidimą.

Piliečiai negali laikyti pensijų, mokyklų, priėmimo, lošimo namų, įvairių atrakcionų, negalima organizuoti pramoginių renginių.

Draudžiama gaminti dirbinius iš brangiųjų ir spalvotųjų metalų, brangakmenių, gintaro, dirbinius, naudojant šias medžiagas, taip pat taisyti ir perdirbti tuos dirbinius, naudojant savo brangakmenius ir spalvotuosius metalus, brangakmenius, gintarą.

Taip pat negalima gaminti žvakių, ikonų ir kitų bažnytinių reikmenų.

Lietuvos respublikos teritorijoje piliečiams uždrausta verstis vilnos karšimu, naujos avalynės siuvimu, laikrodžių taisymu, plaukų kirpimu ir sušukavimu, fotoamatu, dirbtinių kortų, paminklų gaminiu, gręžtiniai šulinių įrengimu.

Neleidžiama gaminti talkomojo ir valduojamojo meno dirbinių (dirbtinių gėlių, lėmpų gaubtų, pieštų ir trafaretinių kilmėlių, įvairių statulėlių, paveikslų, medžio drožinių, piešinių siuvinėjimui, papuošalų), jei jų pavyzdžiai nepatvirtinti Lietuvos TSR Dailes fondo kombinatų meno tarybų.

NAUJOS STATYBOS PRIE ŠEŠUPĖS

Tarpučiuose (prie Marijampolės), kairiajame Šešupės krante pradėta statyti nauja gyvenvietė — mikrorajonas. Būsią pastatyti 44 gyvenamieji namai, jų tarpe penki devykaukščiai. Ten pat būsią prekybos centras, 1.284 vietų vidurinė mokykla, du vaikų darželiai. Naujame rajone apsigyvensią apie 6 tūkstančiai žmonių.

sienos. Net ir prileidžiant, kad tie žmonės buvo prasikaltę ir už tuos prasikaltimus nubausti, dabar jie vis tiek baudžiami antrą kartą. Toks judėjimas laisvės apribojimas yra rimtas žmogaus Teisių Deklaracijos ir Helsinkio akto dvasios bei raidės pažeidimas.

Teisės tų lietuvių, kurie priversti gyventi Latvijoje, Baltarusijoje, Kaliningrado srityje, Sibire ar net Maskvoje yra siauriamos, nes ten nėra lietuviškų mokyklų, nei sąlygų kultūrinei veiklai. Daugelyje tų vietų lietuvių gyvena grupėmis, todėl mokykloms ar organizacijoms būtų labai pageidautinos. Prieš karą lietuviškos mokyklos veikė Baltarusijoje, Latvijoje ir kitur.

Tiek aš galėjau paludyti šandieną, nors mūsų grupė dar visai neseniai įsteigta. Manau, kad ateityje galėsiu vėl painformuoti apie galimus Helsinkio sutarties pažeidimus Lietuvoje arba ryšium su specialiomis lietuviškomis problemomis.

LIETUVOJE

PAŽANGIOSIOS MOKSLO MINTIES MUZIEJUS

Kultūros paminklų apsaugos inspekcija Vilniuje paskelbė „Tiesoje“ savo artimiausių darbų planą sostinėje. Iš to plano sužinome, kad ryšium su artėjančia Vilniaus universiteto 400 metų sukaktimi labai intensyviai restauruojamos kone visos universiteto patalpos. Ten sakoma:

„Ypač pažymėtinas įžymaus architektūros paminklo — Pažangiosios mokslo minties muziejaus — buvusios Jono bažnyčios restauravimas. Tuo savotiškai bus pagerbiamas pažangių mokslininkų, dėstytojų atminimas, artėjančiam Universiteto 400-osioms metinėms.“

Vadinasi, dar viena Vilniaus šventovė — garsioji šv. Jono bažnyčia — netrukus bus paversta muizejumi.

KUR DONELAIČIO KAPAS?

„Kultūros baruose“ (Nr. 2) prof. Č. Kudaba tokiu pavadinimu paskelbė straipsnelį. Jame rašoma:

„Negalima čia neprisiminti pastangų iširti rašytojo gyvenvietę — Tolminkiemį. Ten 1967 m. vasarą buvo atlikti archeologiniai kasinėjimai, surasti ir vėliau identifiuoti poeto palaikai. Po to žinomu metodu buvo atkurtas jo portretas. Visuomenė visa tai sekė susidomėjusi, su entuziazmu. Apie archeologinius ir antropologinius tyrimėjimus buvo išsamiai rašoma mūsų periodikoje. Tada buvo pasakyta, kad rašytojo „palaikai laikinai (!) saugojami Lietuvos TSR istorijos-etnografijos muziejuje“ („Mokslas ir gyvenimas“, 1970 m., Nr. 7, p. 16). Nuo tyrimėjų Tolminkemyje, t. y. nuo K. Donelaičio palaikų suradimo, šių metų vasarą sukaks dešimtmetis. Tad kaip suprasti tą pasakymą „laikiniai saugomi“?

Dažnai per paskaitas, nukrypęs kalbai į kraštotyros reikalus, studentai, moksleiviai klausia: „Kur Donelaičio kapas?“ Vienoje žemaitijos mokykloje net buvo aiškinama, kad po tyrimų Donelaičio palaikai palaikyti... Klaipėdoje! Žmonės pagalvoja — surasti ir antrą kartą palaikyti Dariaus ir Girėno palaikai Kaune, įvykdytas J. Biliūno testamentinis pageidavimas, ne vieno išėjimo iš užjūrio į gimtąjį kraštą parvežami pelenai, tai kodėl jau dešimt metų nesurandama vietos Kristijono Donelaičio kapui? Juk tikriausiai nesuabejota tyrimų duomenimis.

Kada gi rasime vietą mūsų grožinės literatūros pradininko ir klasiko palaikams, kada mokytojas moksleiviams galės pasakyti, kur jo kapas?“

VILKAI LIETUVOJE

Šiuo metu Lietuvoje esama apie 180 vilkų. Apie jų gerus ir blogus „darbus“ rašo V. Nedzinskas („Tiesa“).

Vilkas minta laukinius ir naminius gyvulius. Lengviausiai jam pasiekiami kiškiai, stimos, šernų jaunikliai, smulkūs graužikai. Alkio spriami, vilkai puola briedį ir jį nugali. Nelenkia dvėselienos, pjauna šunis. Upių, ežerų seklose sugeba išgriebti žuvį, moka prisilinti prie paukščio. Nevežgia roplių, varliagyvių, net vabzdžių. Teko įsitikinti, kad jie ėda laukinius vaisius, bulves, uogas. Ypač mėgsta spanguoles. Vilkų tarpe plačiai paplitęs kanibalizmas.

Pliškavimo. Sėkmę vilkui lemia aštri uoslė, išlavėjusi klausą, puikus regėjimas ir neapsakomas gudrumas. Vilkas auką suuoždia per kilometrą, klausos jam gali pavydyti bet koks miško gyventojas.

Dieną vilkai tūno miško tankmėje. Medžioja vakare ir naktį. Per naktį lengvai sukaria iki dviejų šimtų kilometrų. Kartais medžioklėje dalis vilkų laukia pasaloje, o kiti vėla link jų grobį. Vilkai drąsūs ir agresyviūs tik tuomet, kai jaučia savo pranašumą, kai auka nuo jų slepiasi, bėga. Pamatę, kad jėgų santykis keičiasi ne jų naudai ar kad užpultas atakliai prišėnasi — visada pasitraukia patys.

Vilkų vestuvės — per pačius šalčius. Vilkė paprastai veda 4-8 jauniklius. Trijų mėnesių vilkiukai prisijungia prie suaugusiųjų ir išmoka patys medžioti. Daug aukų reikalauja vilkų pamokos, naktinės pratybos. Prieš keletą metų įsikūsi vilkų šeima Alytaus rajono „Saulės“ kolūkyje, aplinkiniuose kaimuose išplovė apie dvidešimt avių. Sudėję vieną kitą, o kitas plovė besitreniruodami.

Vilkai geri pietūs — apie 10 kg mėsos. Gausiai šeimynai vienos avies, stimos mažoka. Tad nepigu vilkus išlaikyti...

Pastaruoju metu susidomėjimas vilkais nepaprastai išaugo. Vieni juos visapusiškai smerkia, kiti — teisina ir gina. Reikia atvirai pripažinti, ka nei vieni, nei kiti nėra iki galo nuoseklūs ir visiškai teisūs.

Vilkų piktadarystės įrodyti įkalčių toli ieškoti nereikia. Tačiau vilkai — miškų sanitarai. Jie pirmiausia sunaikina paliečiusius, nesveikus, ligotus žvėris. Taip vyksta natūrali atranka, be kurios laukinė fauna greit išsigimtų. Didžioji grandinė „plėšrūnas-auka“ yra sena, kaip ir pati gamta. Vilkai šioje grandinėje — svarbus komponentas, be kurio sugestų biologinis mechanizmas, suirtų gamtinė pusiausvyra. Vilkai, kaip ir kiti plėšrūnai, padeda išlikti ir tobulėti gyvūnų rūšiai.“

T. Venclovos liudijimas

UBA Information Service biuletenis (Nr. 318) paskelbė Tomo Venclovos liudijimą JAV Kongreso Europos Saugumo ir Kooperacijos Komisijoje, kurio laisvas vertimas žemiau pateikiamas.

Lietuvių grupė Helsinkio susitarimams stebėti buvo įsteigta 1976 m. lapkričio 25 d. Netrukus apie tai buvo pranešta spaudos konferencijoje, įvykusioje J. Orlovo bute, Maskvoje. Šiuo metu grupę sudaro penki asmenys, kurie yra pasirašę pranešimą. Mes esame žmonės skirtingo amžiaus, skirtingo išsilauklėjimo, skirtingų įsitikinimų ir net skirtingų tautybių. Keturi lietuviai ir vienas žydas.

Mus jungia vienas bendras reikalas — viešai ir legaliai sekti Helsinkio susitarimus, kurie Lietuvoje yra pažeidinėjami ne mažiau, o kartais daugiau, negu kitose Sovietų respublikose. Žmogaus teisių respektivimas, kaip numatoma Helsinkio akte, mūsų nuomone, yra pagrindinė sąlyga tarptautinei padėčiai ir krašto vidaus atmosferai reguliuoti. Nors mes esame tik savanoriška organizacija, tačiau esame įsitikinę, kad Lietuvoje daug žmonių pritaria mūsų nuomonei, nors dėl įvairių priežasčių to negali pareikšti.

Aš esu vienas iš penkių tos grupės narių, turėjęs progos atsidurti Vakaruose. Pradėjau kovą dėl teisės išvykti iš Sov. S-gos dar prieš mūsų grupės sudarymą. Dabar man pavyko išvažiuoti, nors laikinai. Gavau sovietinį pasą, kuris galioja penkerius metus. Lietuvoje yra likusi mano šeima. Sutarta, kad aš ir toliau lieku grupėje, reprezentuodamas jos veiklą Vakaruose. Tai mano žmoniškioji ir pilietinė pareiga. Visa, ką esu pasirašęs pasakytį Vakaruose, aš būčiau pasakęs, arba jau esu pasakęs ir Lietuvoje.

Esu gavęs žinių, kad viena mūsų grupės narė, 70 m. amžiaus Ona Lukauskaitė-Poškienė sausio 11 d. (1977 m.) buvo šiaulių miesto prokuroro įspėta dėl jos veiklos. Ji buvo ten išlaikyta 3 valandas. Maskvos ir Ukrainos grupių nariai persekiojami. Šito galima tikėtis ir Lietuvoje. Prašau visų tautų visuomenę atkreipti dė-

mesį į likimą mūsų grupės keturių narių: Lukauskaitės-Poškienės, kun. Karolio Garucko, Viktoro Peckaus ir Eitano Finkelšteino. Aš taip pat protestuoju dėl mūsų draugų arešto Maskvoje ir Ukrainoje.

Pradžioje Helsinkio sutartis buvo suklestėjusi Lietuvoje pesimizmą, nes atrodė, kad ji tiksliai patvirtino Europos status quo, ir kad jos žmogaus teises liečią punktai yra vien tiklatai geros intencijos. Ryšium su tuo, mes ir nutarėme sekti tuos punktus, o jų pažeidimus išskirti viešumon.

Dabar mes matome, kad tokia dokumentacija ir informacija gali padėti atskirti atvejais, o taip pat ir platesnei laisvės idėjai Rytų Europoje ir Lietuvoje. Tokiu būdu Helsinkio aktas dabar kelia mums daugiau optimizmą, ypač jei Vakarų vyriausybės susidomi principiniais žmogaus teisių gynimo reikalais. Mes dedame daug vilčių į būsimąją Belgrado konferenciją. Mūsų grupė paskelbė du dokumentus ir vieną pranešimą apie areštus Lietuvoje žmonių, kaltinamų vadina-mąja priešsovietine veikla. Papildydami tuos dokumentus, galui pateikti daugiau mūsų grupei žinomų pavyzdžių.

Pirmiausia noriu pabrėžti, kad daug žmonių Lietuvoje teisiškai dėl savo įsitikinimų pareiškimo ir sodinami į kalėjimą dažniausia ne pačioje Lietuvoje. Tai rimtas žmogaus teisių pažeidimas. Negalio šiuo metu išvardyti visų persekiojamųjų. Suminėsiu tik Nijolę Sadūnaitę, esančią darbo stovykloje, ir Sergėjų Kovalevą, kurio visame pasaulyje pagarsėjusi byla buvo sprendžiama po Helsinkio konferencijos.

Poetas ir architektas Mindaugas Tamonas viešai pareiškė nepasitenkinimą Sov. S-gos viešąja linija: jis atsisakė remontuoti Sovietų karišką paminklą ir kreipėsi į Lietuvos komunistų partijos centr. komitetą, prašydamas respektuoti žmogaus teises. Po to jis buvo nubaštas ir psichiatrinę ligoninę. Lapkričio 5 d. (1977 m.) palikęs ligoninę, jis paslaptinai žuvo po traukinio ratais.

Buvo ir daugiau žmonių, uždarytų psichiatrinėse ligoninėse. Pvz. panevėžietis

Puchliakovas pranešė mūsų grupei, kad jis buvo prievarta „gydomas“, nes pasiskundė dėl vietos valdžios neteisingo elgesio.

Dažnai žmonės, nesutinką su oficialia linija, persekiojami ir kitais būdais. Vienas iš jų yra žinomas kaip „atsitikimas su berniukais“. 1976 m. Vytautas Bogušis ir keturi jo draugai buvo išmesti iš baigiamosios klasės, nes jie pradėjo domėtis religija, Lietuvos istorija ir Rusijos disidentais. Juos išmetė mokyklos direktorius, gavęs KGB įsakymą. Pašalino niekieno kito nesiklausęs ir berniukams nieko apie tai nežinant. Dabar berniukai yra sunkioji padėty ir KGB priežiūroje.

Žinoma daug atsitikimų, kai buvo persekiojami kunigai už religinių pareigų atlikimą. Pabrėžs kunigas Stanislovas Dobrovolskis, žinomas savo nepriklausomomis pamaldomis, 1976 m. gale buvo pakviestas į Vilniaus KGB įstaigą ir grasi-namas, kad bus perkeltas į tolimą parapiją. Viduklės kunigas Alfonsas Švarinskas 1976 m. buvo nubaštas, kad bažnytinę procesiją trukdžiusi gatvės judėjimą, nors mažame miestelyje iš viso jokio judėjimo nėra.

Ne tik katalikų, bet ir kitų religijų tikinčiųjų teisės pažeidinėjamos. Valdžia tiesiog nurodo ką galima ir ko negalima daryti sinagogose. Pvz. yra draudžiama melstis už žuvusiųsios Izraelio-arabų karę. Ypačiai persekiojamos religinės sek-tos. Pentekostalių pasekėjas, vilnietis Vasilevas nusiskundė, kad dėl nuolatinio persekiojimo jis prašosi leidimo emigruoti.

Emigracija iš Lietuvos, norint sujungti išskirtas šeimynas, taip pat labai sunki-nama. Pvz. Kęstutis Jokubynas, kalbininkas, poliglotas, 17 metų išbuvęs stovyklo-se niekaip negali gauti leidimo išvykti pas brolių, gyvenantį Kanadoje. Žinoma daug atsitikimų, kai lietuviai ar žydai negalima leidimui aplankyti užsieny gyvenančius gimines. Dažnai jie net išjuokiami.

Pagaliau keletas tūkstančių lietuvių, kurie po II pasaul. karo dalyvavo partizanų kovose prieš Sovietų valdžią, atlikę sunkias baumes stovyklose, negauna leidimo apsigyventi Lietuvoje. Daugelis iš jų priversti apsigyventi Latvijoje, prie Lietuvos

Europos Lietuvių Kronika

DBLS IR LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS SUVAZIAVIMAI

DBLS atstovų metinis suvažiavimas įvyks Lietuvių Namuose, Londone, šeštadienį, balandžio 16 d. Suvažiavimo pradžia 12 val.

Lietuvių Namų bendrovės akcininkų metinis susirinkimas įvyks tą pačią dieną Lietuvių Namuose 6 val. po pietų.

Numatoma, kad abu suvažiavimai tęsis taip pat ir sekančią dieną, t. y. sekmadienį, balandžio 17 d.

Lietuvių Namų bendrovės pranešime, kuris buvo išsiuntinėjamas kartu su E. Lietuvių kovą 22 d., yra išbiovusi klaida. Akcininkų suvažiavimo darbotvarkėje (punktas 3) parašyta, kad valdybos narių rinkimai atidedami į kovo 21 d. 11 val. Turėtų būti: **atidėti į sekmadienį, balandžio 17 d. 11 val.**

Už šią klaidą bendrovės valdyba akcininkus ir EL skaitytojus atsiprašo.

L. N. b-vės valdyba

STUDIJŲ SAVAITĖ

24-joje Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitėje, kuri įvyks liepos 31 — rugpjūčio 7 d. d. prie Londono, dalyvaus gana daug Amerikos lietuvių. Viena grupė atvyksta iš Los Angeles, o antra iš Čikagos. Abiejose bus tautinių šokių ansambliai, kurie pasirodys Royal Holloway College salėje ir, gal būt, Lietuvių Sodyboje.

Studijų Savaitės programoje numatytas Vilniaus estradinės dainininkės Violetos Rakauskaitės koncertas.

Literatūros vakare savo kūriniais sutiko skaityti šie rašytojai: K. Barėnas, E. Cinzas, Irena Joerg, R. Spalis ir poetas Vladas Šlaistas.

Antradienį, rugpjūčio 2 d. Studijų Savaitės dalyvių ekskursija nuvyks į Lietuvių Sodybą ir dalyvaus Skautų ir Jaunimo stovyklos uždarymo iškilinėse.

Norintieji dalyvauti Studijų Savaitėje, kviečiami neatidėliojant užsirašyti. Informaciją teikia Studijų Savaitės rengti komitetas, 2, Ladbroke Gardens, London, W11.

PADĖKA

Studijų Savaitę rengti komitetas nuoširdžiai dėkoja Londono Moterų Draugijai „Dainava“ už dosnią paramą — 60 sv. sterlingų.

Komitetas taip pat dėkoja p. Klarai Mrongowius, Vokietijoje, už stambią paramą studentams, norintiems dalyvauti Savaitėje.

Komitetas nori pažymėti, kad lietuviškos moterys, pavieniu ir organizuotai, pirmosios suprato Studijų Savaitę naudą jauniesiems ir savo parama veiksmingai prisidėjo prie Savaitės pasisekimo. Garbė joms!

AUKA TAUTOS FONDUI

DBLS Bradfordo skyrius surinko ir Tautos Fondui paaukojo £38.904. Tautos Fondo atstovybė aukotojams nuoširdžiai dėkoja.

LIETUVISKOS PAMALDOS

MANCHESTERIJE — Rekolekcijos balandžio 3 d., 11 val. Išpažintys nuo 10 val. Notre Dame seselių vienuolyne, Bignor St., M/8. Rekolekcijas praves kun. Steponas Matulis, MIC.

ECCLLES — Velykų I dieną, 12.15 val.

BOLTON — Velykų II dieną, 11 val., St. Patrick's bažn.

ROCHDALE — balandžio 17 d., 11.30 val., Pallottinų vienuolyne, Manchester Rd.

BRADFORDE — balandžio 3 d., 12.30 val.

BRADFORDE — balandžio 10 d., 12.30 v., iškilmingos Kristaus Prisikėlimo Mišios.

BRADFORDE — balandžio 17 d., 12.30 v.

HALIFAXE — balandžio 24 d., 1 val. p. p.: šv. Mišios a. a. Antano Sagičio intencija.

METINIO SUSITELKIMO DIENOS

Šiemet vidurinės Anglijos lietuviams rekolekcijos bus šia tvarka:

Ketteringe — kovo 31 d., ketvirtadienį, 19.30 val., St. Edward's.

Nottingham — balandžio 2 d., šeštadienį, 18 val., Liet. Židinyje. Išpažintys nuo 17 val.

Nottingham — balandžio 3 d., Verbose, 11.15 val., Židinyje.

DERBYJE — balandžio 3 d., 14 val., Convent of Mercy, Eridge Gate.

Išskyrus Nottinghamą, kitur išpažintys klausoma bent pusvalandį prieš pamaldas.

Tautiečius, kur rekolekcijų nebus, prašome pasinaudoti kaimyninėmis rekolekcijomis. Šiose vietovėse rekolekcijas praves kun. Valentinas Kamaitis.

Visus malonius kviečiame šiomis dvasinėmis atgaivos dienomis pasinaudoti.

Kun. S. Matulis, MIC

LONDONAS

MARGUČIŲ BALIUS

Balandžio 16 d. 7.30 val. Lietuvių Soc. Klube (Victoria Park Rd.) šv. Onos draugija ruošia tradicinį Margučių Balių.

Įėjimas — 80 p.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Valdyba

VELYKŲ PAMALDOS

Pamaldos Lietuvių bažnyčioje Did. ketvirtadienį (bal. 7 d.) 8 val. vakarą, Did. penktadienį — 3 val., Did. šeštadienį — 7 val. vakarą.

Velykų rytą Prisikėlimo pamaldos bus 8 val. rytą. Suma — 11 val. Velykų II dieną (neprivaloma šventė) šv. Mišios 9 ir 11 val.

PENKTADIENIO DISKO SEZONAS LIETUVIŲ NAMUOSE

1977 m. balandžio 1 d.

1977 m. birželio 3 d.

Kviečiame ateiti su savo draugais/ėm. 20.30 iki vidurnakčio

ĮEJIMAS 50 p.

Penktadienio Klubas

MANCHESTERIS

MARGUČIŲ BALIUS

Velykų pirmąją dieną Manchesterio Lietuvių Socialinis klubas rengia margučių balių, kurio metu bus premijuojami geriausi margučiai ir įdomiausias kepuraitės.

Margučiai įteikiami komisijai iki 6 val. vakaro. Margučiai bus premijuojami 6.30 val., kepuraitės — 7.00 val.

Klubo valdyba visus malonius kviečia atsilankyti į margučių balių.

Klubo valdyba

LIETUVIŲ FILATELISTŲ DRAUGIJA „VILNIUS“

Kovo 19 d. Manchesterio lietuvių klube įvyko antras šiais metais lietuvių filatelijų susirinkimas. Susirinkimas praėjo labai gražioje nuotaikoje. Draugijos sekretorius ir nariai Popikienė ir Minutas parodė įdomių ir vertingų lietuviškų ir europietiško pašto ženklų. Draugijos pirminkas Pūras pasiūlė išleisti metinį draugijos biuletinį, ir jo pasiūlymas buvo vienbalsiai priimtas.

Ateinantis filatelijų draugijos susirinkimas įvyks birželio 11 d. 6 val. vak. Manchesterio lietuvių klube.

GLOUCESTERIS

MIRĖ J. BARŠAUSKAS

Kovo 8 dieną Gloucesteryje mirė Juozas Baršauskas, sulaukęs 67 metų amžiaus. Kilęs buvo iš Seinų apskritys, Klevų kaimo. Perėjęs visas karo audras, atsidūrė Danijoje, o iš ten atvyko į Angliją žemės ūkio darbams. Persikėlęs į Gloucesterį, gavo darbą prie kapų valymo ir tvarkymo. Čia išdirbo 20 metų. Laidotuviams rūpinosi Gloucesterio kapinių valdyba. Laidotuvių dalyvavo Gloucesterio-Stroudo lietuvių klubas S. Matulis ir viena kaimynė su vyru iš Manchesterio. Naujas kapas pasipuošė vainikais ir gėlėmis. Arbatėlė ir kavutė buvo paruošta J. Vilimo namuose.

Tebūnie, Juozai, tau lengva Anglijos žemėlė.

J. Vilimas

NEPAMINĖTA

Aprašant Gloucesterio-Stroudo DBLS skyriaus susirinkimą ir valdybos rinkimus pamiršta paminėti, kad M. Galvanuskienė išrinkta tautinių šokių mokytoja ir parengimų vedėja.

LIET. SODYBA

RIEDĖS MARGUČIAI

Velykų pirmąją dieną (balandžio 10 d.) DBLS Sodybos skyrius ruošia Sodyboje tradicinį margučių riedinėjimą bei jų premijavimą.

Kviečiame visus, narius ir nenarius, pavienius ir su šeimomis, būreliais ir būriais, iš toli ir iš arti. Sodyboje vietos pakaks visiems.

Margučių premijos suaugusiems ir jaunimui bus atskirai.

Turtinga velykinė loterija.

Gros garsiai išgarsinta muzika įvairių įvairiausių linksmuosius šokių.

Dienotvarkė numatoma tokia: 11.30 val. Velykinės pamaldos, 1.00 val. pietūs, 15 val. margučių premijavimas, 16 val. laimingoji loterija. Po to bus ilgas, smagus pasilinksminimas.

Visus prašome nepamiršti pasiimti gražiai išmargintų margučių sau ir jaunimui.

DBLS skyriaus valdyba

ROCHDALE

PADĖKA

Visiems, palydėjusiems mano žmoną Antaniną į amžino poilsio vietą, prisilutusiems gėlių ir liūdesio valandose išreikšusiems man, sūnui ir jo šeimai giliausias užuojautos, nuoširdžiai dėkojame.

D. Banaitis ir šeima

BIRMINGHAMAS

SUSIRINKIMAS

Balandžio 30 d. 12-14 val. „Crown“ restorano salėje, Hurst Str., Birmingham (netoli autobusų stoties) šaukiamas DBLS Birminghamo skyriaus narių ir apylinkėje gyvenančių lietuvių susirinkimas.

Pagrindinis šio susirinkimo tikslas — išrinkti naują skyriaus valdybą ir atstovą į suvažiavimą Londone. Nariai, turintieji akcijų, prašomi atsinešti įgaliojimų formas. Išrinkus naują atstovą, įgaliojimus bus galima įteikti vietoje.

Skyriaus valdyba

DANIJA

MIRĖ DAIL. K. DARGIS

Gauta žinių, kad vasario 7 d. Danijoje (prie Kopenhagos) po ilgos ir sunkios vėžio ligos mirė dail. Kazimieras Dargis. K. Dargį pažinojo ir daugelis Anglijos lietuvių, nes 1948-1956 m. jis yra gyvenęs Londone. Čia būdamas, jis gražiu, lietuvišku stiliumi išdėkoro lietuvių bažnyčią, kuri džiugino ir tebedžiugina ne tik vietos lietuvių, bet ir atvykstančių svečių.

Kovo 30 d. a. a. Kazimierui Dargiui būtų suėję 60 metų amžiaus. Liūdesį likusi velionio šeima prašo jo buvusius draugus ir pažįstamus tą dieną jį prisiminti.

Kilimo K. Dargis buvo iš Žemaitijos (Papilė). Danijoje liko žmona ir du sūnūs.

ITALIJA

LIETUVIŲ KALBOS SEMINARAS

Jau kuris laikas Domodossolos mieste veikia lietuvių kalbos seminaras. Jame lietuviškai mokosi 12 asmenų, kurių du atvyksta net iš Milano. Kursas lygis atitinka Lietuvos gimnazijos programą. Seminarą veda rosinietis tėvas T. Ereminas rosiniečių lietuvių (gimnazijos) patalpose. Italai mūsų kalba domisi dėl įvairių priežasčių: vieniems rūpi kalbotyra, kiti dėl simpatijos Lietuvai, jos kultūrai bei kenčiančiai lietuvių tautai. Rosminiečių gimnazijos direktoriaus lituanistinio seminaro atidarymo proga paskelbė tokį skelbimą:

„Kaip paaiškėjo iš neseniai spausdintos žinios „Eco dell' ossola — risveglio ossolano“, „Il Popolo dell' Ossola“, „Il Verbano“, „Il Sempione“, „L' Informatore“ ir kituose savaitraščiuose, Domodossolos Rosminiečių Kolegijoje netolimoje ateityje bus prarastas lietuvių kalbos ir kultūros kursas. Jo reikavę Domodossolos mokytojai ir Milano universiteto kalbų studentai. Kursas bus svarbus tiems, kurie nori atsiskleisti Europos kultūros versmės. Iš tikrųjų lietuvių kalba yra artima sanskritui.“

Tėvas T. Ereminas jau eilę metų gyvena Domodossoloje ir su italais yra visai sutapęs. Šių eilučių autoriui lankantis Domodossoloje, teko girdėti italų sakant: „il nostro connazionale Padre Ereminas“... (mūsų tautietis tėvas Ereminas...) Mums reikia džiaugtis, kad tėvas Ereminas gražiai suderinęs dvi Europos kultūras, sėkmingai dirba Lietuvos naudai.

J. J.

Po Chicagos dangum

Chicagos Anglijos-Britanijos lietuvių klubo naują valdybą sudaro: pirm. Vl. Palilionis, vicepirm. Anatolijus Lakas, I sekr. Kazys Rožanskas, II sekr. Stefania Kaulėnienė, kasin. J. Jokubka, ryšikinkas su organizacijomis Justinas Sidlauskas. Parengimų komisija: A. Kurienė, St. Sidlauskienė ir Pr. Rumša. Revizijos komisija: Vl. Palubeckas, St. Rudokas ir Bal. Brazdžionis. Valdyba leidžia laikas nuo laiko biuletinį, rengia pokylius, pelną išdalia geriams tikslams. Spaudai, Vasario 16 gimnazijai, Altui, Balfui, radijo valandėms, Lietuvių Televizijai ne kartą davė po šimtą. Narių tarpe yra įvairių prekybininkų ir profesionalų. Vasario 12 d. įvykęs metinis Užgavėnių balius labai gerai pasisekė, gauta gražus pelnas. Programoje dalyvavo trys „angliškėnės“ seserys Drūtytės su savo skambiom dainom ir muzika. Mergaitės jau kelinti metai pasirodo lietuviškuose rengimuose. Jos žada išleisti savo dainų plokšteles. Sėkmės!

Kovo 6 d. įvyko gražus Bostono vyrų sekteto pasirodymas. Vadovavo muz. Gaidelis. Jo sektetas atliko tokią gražią programą, kad publika vis prašė ir prašė kartoti. Dainos lengvos, estradinės, kiek liūdnokos, labai artimos ir mielos visiems. Pilna Jaunimo Centro salė dėkinga už koncertą ir laukia vėl kada nors atvyksiant. LTV išrašė koncertą į filmų juosteles, tad televizijos bei radijo valandėlėse jis dar ilgai skambės chigagiškiu ausyje.

Kovo 6 d., tuoj po Bostono koncerto, įvyko Santaros-Šviesos rengiamas poeto

Skautiškuoju keliu

Sesės ir Broliai,

Gal jau teko pirtiti, kad DBLS atstovų suvažiavime 1977 m. vasario 5 d. šie metai buvo paskelbti D. Britanijos LIETUVIŲ JAUNIMO METAIS.

Šis žygis jau praėjusiais metais stovykloje buvo skautų ir jaunimo vadovų svarstomas. Buvo nutarta sudaryti lituanistinius branduolius ir jaunimo lietuvių kolonijose. Į darbą įsitraukė DBLS Tarybos pirm. ir lituanistinio skyriaus nepaįstantis judintojas Rimantas Šova ir jaunimo vadovas Aleksas Vilčinskas.

Siems žygiams visi pritarė, ir šiais metais užimota skautų stovyklą rengti ilgesniai laukiu (10 dienų) ir į ją kviešti visą neskautaujančią jaunimą. (Tikimasi jaunimo turėti ir iš kitų žemynų).

L. S. S. Anglijos Rąjono skautų 28-ji tradicinė stovykla įvyksta nuo LIEPOS 24 ligi RUGPJŪČIO 4 d. Lietuvių Sodyboje, Headley Park, Bordon, Hants.

Į šią stovyklą kviečiami VISOS ir VISI skautai ir jaunimas.

Stovyklinis mokėstis visiems stovyklautojams numatytas 16 svarų.

Jaunimas registruojasi kolonijose pas savo vadovus arba tiesiog pas jaunimo vadovą Aleksą Vilčinską, 5, HOLMSIDE RD., LONDON, SW12 8RJ.

Skautai-ės registruojasi pas savo vienetų vadovus arba pas J. Maslauską, 7, THE CRESCENT, MAYFIELD, NR. ASHBOURNE, DERBY'S DE6 2JE.

Skautai ir jaunimas prašomi užsiregistruoti pas minėtus vadovus iki BIRŽELIO 1 d., nes reikia iš anksto užsakyti maistą ir palapines. Neužsiregistravę iki minėtos datos, gali būti nepriimami į stovyklą.

Kiekvienas stovyklautojas užsiregistruodamas įmoka 5 sv. ir prisiunčia sutikimo formą, pasirašytą tėvų ar globėjų.

Kiekvienas stovyklautojas apsidraudžia save melaimės atvejui, arba prisiunčia tėvų sutikimo raštą. Stovyklos vadovybė nesiima jokios atsakomybės melaimės atveju stovykloje, ar kelyje, nors į tai kreipis dėmesį. (Šis patvarkymas liečia jaunimą, atvykstantį ir iš kitų žemynų). Draudimas privalomas visiems stovyklautojams.

Skautų-jaunimo stovykla pravedama laikantis skautų stovyklos nuostatų, atkreipiant dėmesį į lituanistinį švietimą, užsiėmus ir sportą.

T. Venclavos vakaras. Prisirinko pilna salė žmonių. Svečias pradėjo savo pokalbį eilėmis ir tęsė visą valandą. Publika neramiai laukė naujų žinių apie okupuotą Lietuvą. Vėliau buvo paklausimai ir atsakymai.

Lietuvių Prekybos Rūmai kovo 9 d. turėjo savo eilinį susirinkimą, kuriame buvo parodytas filmas apie Latvijoje, prie Rygos, esančią vergų stovyklą.

Jaunimui

Bulletin des Jeunes d'origine Lithuanienne. Taip vadinasi Prancūzijos lietuvių jaunimo biuletenis prancūzų kalba, kurio Nr. 1 išėjo kovo mėnesį. Biuletenio tikslas palaikyti ryšius Prancūzijos lietuvių jaunimo tarpe ir informuoti juos apie Pasaulio lietuvių jaunimo veiklą. Pirmame numeryje diskutuojami buvusiųjų ir būsimojų Jaunimo kongreso tikslai. Prancūzijos jaunimas kviečiamas prisidėti prie IV PLJK-so (Europoje, 1979 m.) rengimo. Biuletenyje taip pat yra straipsniai apie Lietuvos praeitį ir dabartinę padėtį. Biuletenį redaguoja Sigitas Kondrataitis, 17 rue Poliveau, 75005 Paris, France.

Kolumbijos LJS-gos biuletenis Pašvaistė, leidžiamas lietuvių ir ispanų kalbomis, redaguojamas Kestučio Slotkaus. Biuletenis gana plačiai aprašo Argentinos, Kolumbijos, Brazilijos, Urugvajaus ir Venesuelos liet. jaunimo veiklą.

Iš Argentinos į Kolumbiją (6.000 km atstumas) atvyko jaunimo veikėjas Viktoras Barzdžius. Kelionės tikslas — užmegzti ryšius su Argentinos, Kolumbijos ir Venesuelos lietuvių jaunimu. Taip pat pasitarti apie artėjantį VI PALK-ą (Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą), kuriame tikimasi suruošti ir Jaunimo Studijų Savaitę.

Su PLB-nės pagalba į Pietų Ameriką atvyksta kalbininkas dr. Antanas Klimas. Dr. Klimas įvairiuose kraštuose skaitys paskaitas apie indoeuropiečius, lietuvių kalbos kilmę ir t. t.

1977 m. birželio 30 — liepos 7 d. d. Kolumbijoje ruošiamas Jaunimo Studijinė Stovykla.

1977 m. sausio 8 d. Argentinoje N. Zaviackaitė ištėkėjo už K. Baltrūno. Juodu susipažino per II PLJK-są, o susižiedavo per III-jį.

Dr. Vytautas Kiaušas, dalyvavęs III PLJK-se kaip Australijos atstovas, apsigyveno Brazilijoje. Dr. Kiaušo tikslas — stengtis sujungti lietuvių Pietų Amerikoje. Jis žada taip pat apsilankyti Kolumbijoje ir Venesueloje.

Kiekvienoje vietovėje stovyklavimas saistomas valdžios bei savivaldybės taisyklių, nurodymų bei patarimų. Nors tie dalykai įvairuoja, bet geru stovyklavimo principai visur labai panašūs. Jų privalo laikytis kiekvienas stovyklautojas. Nedrausmingas elgesys gali sudaryti didelių nemalonumų ir stovyklautojas-ją gali būti priverstas palikti stovyklą.

Prisiminkite, kad stovyklos yra organizuojamos jums, jaunime! Skautų ir jaunimo vadovai-ės savo atostogas ir poilsio laiką pašvenčia jūsų naudai. Prisiminkite, kad organizacijos ir skautiškos bei jaunimo idėjos rėmėjai savo lėšomis mus paremia. DBLS atstovai paskelbė 1977-sius metus D. Britanijos LIETUVIŲ JAUNIMO METAIS, todėl skautų-jaunimo stovykla turėtų būti skautiška, lietuviška, turtinga, tvarkinga, švari, saugi stovyklautojams ir svečiams.

Taigi atvykę į skautų-jaunimo stovyklą, stenkimės būti tikrais skautais-jaunuoliais, tauriais žmonėmis, gerais lietuviais.

Turime nepamiršti, kad būsime svečiai puikioje stovyklavietėje, todėl turime stengtis gerai atstovauti mūsų sąjūdžiui ir mūsų Sąjungai.

Turime išsidėmėti, kad būsime palydėti ir linkimės mus branginančių, mylinčių ir gero stovyklavietės širdžių. Atsakykite jiems gražiais savo darbais ir prasmingu stovyklos gyvenimu, pasiryždami stovykloje daugiau lituanistinių, skautiškų ir praktiškų žinių įsigyti.

Linkime, kad ši skautų-jaunimo stovykla sujungtų mus į bendrą šeimą, o mūsų darbas, linksmi laukai, bendros maldos, skautiška ir jaunatviška nuotaika sustiprins ir paruoš lietuviškiems ateities darbus.

Pakartotinai prašome laiku užsiregistruoti. Teiraukitės stovyklos reikalais pas savo vadovus, tėvelius ir vyresnius brolius ir seses. Ateityje bus stengiamasi visus smulkiau informuoti. Jau dabar pradėkite judėti. Iki pasimatymo stovykloje!

Skautų-Jaunimo Stovyklos Vadovybė

Pastaba

Iš Midlando: Bradfordo, Manchesterio, Nottinghamo ir kitų apylinkių skautams ir jaunimui užsakytas 45 vietų autobusas. Bendra kelionės kaina — 180-190 sv. Prašomi užsiregistruoti pas J. Maslauską iki birželio 1 d.

Liepos 24 d., sekmadienį 9.30 val. ryto išvykstame iš Manchesterio Liet. Soc. klubo (121, Middleton Rd.). Pakeliui į Sodybą, sutartoje vietoje paimsime stovyklautojus. Vėliau bus paskelbtos smulkesnės detalės.

AUKOS

Manchesterio „Živilės“ ir „Maironio“ vienietį skautų-čių sueigoje vasario 27 d. Lietuvių Soc. klube skautas parėmė: Alb. Rimeikis — 5 sv., Kz. Pažėra — 3 sv., Vl. Kupstys — 1 sv., D. Dainauskas — 1 sv., J. Šablevičius — 2 sv.

Skautiškos idėjos rėmėjams skautiškas ačiū.

PAVASARIO STOVYKLĖLĖ

Balandžio 15-17 d. d. Manchesterio Lietuvių soc. klubo patalpose įvyks skautų-čių savaitgalio stovyklėlė.

Kviečiu kuo skaitlingiau dalyvauti. Atsivežti uniformas ir miegamus maišus. Budžiu!

s. A. Jakimavičius

NERA GERESNĖS DOVANOS DRAUGAMS IR SAU PAČIAM

Ramonas — DULKĖS RAUDONAM SAULĖLEIDY, romanas, 400 psl. £4.70.